

m. Zep. K...

BÉRARD DES GLAJEUX

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

ΤΑ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

ΑΙ ΑΦΟΡΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΑΥΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ. Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Εισαγγελέας Πρωτοδικών

ΤΟΜΟΣ Β'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

N

1530

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ ΝΙΚ. ΛΘ. ΧΙΩΤΗ

1916

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ν. 1530

u. Zyr. H. H. H. H.

BÉRARD DES GLAJEUX

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

ΤΑ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

ΑΙ ΑΦΟΡΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΑΥΤΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΜΕΤΑ ΣΧΟΛΙΩΝ

Δ. Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Εισαγγελέας Πρωτοδικῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
31

ΤΟΜΟΣ Β'

22 ΣΕΠ. 1958

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΝΙΚ. ΑΘ. ΧΙΩΤΗ

1916

REGARDING THE

PROCEEDINGS OF THE

ACADEMY OF SCIENCES

OF THE CITY OF

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟΣΑΦΗΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Διὰ τοῦ βιβλίου τούτου κλείεται ἡ σπουδαιότερα πραγματεία ἐκ τοῦ ὄντως μοναδικοῦ ἔργου τοῦ *Des Glajoux*, ὅπερ λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι ὡς σύνολον νὰ ἐκτυπώσωμεν καὶ διὰ τὸ πολυδάπανον καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰδικῆς ἐγκρίσεως πρὸς τοῦτο τοῦ σοφοῦ συγγραφέως.

Ἐν τῷ παρόντι τομδίῳ, ὁ συγγραφεὺς ἀναγνωρίζων τὴν ἐν πάσαις ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις ἀσκηθεῖσαν ἐπίδρασιν τῆς ἐπὶ τὸ Ἑγκλήμα Δημοσίας Ἀντίληψως διὰ τε τῆς Πολιτικῆς καὶ Κατάσταλτικῆς Προστασίας τῶν ἀδικούντων πολιτῶν, ἀγωνίζεται πάσῃ δυνάμει εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι ἐξάπλωσιν τοῦ θεσμοῦ τούτου, ὅστις παρὰ τὴν ἴσως ὑπάρχουσαν ἀναιτιολόγητον ἀντίθετον γνώμην τινῶν Σωφροιστῶν ἢ Ποινολόγων, ἀποτελεῖ ἀληθὲς σωσίβιον διὰ τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν πρόοδον παντὸς Ἑθνους.

Ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐμπνευσθεὶς καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς εἰδικὴν μελέτην, προέβην εἰς ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα Δικηγορικοῦ Συλλόγου τῇ 18^ῃ Μαΐου ἐ. ἔ. καθ' ἣν ἔσχον τὴν Ὑψηλοτάτην ἀληθῶς τιμὴν, νὰ προκαλέσω ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων, πρὸς ἃ ἀτυχῶς ἡ Ἑλλάς εἶνε τόσον ξένη, τὴν κοινωνικὴν προσοχὴν τῆς πανταχοῦ καὶ πάντοτε προϋσταμένης Βασιλείσης μας ὡς καὶ τοῦ Ὑψηλοτάτου υἱοῦ Τῆς Πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου, ἔχω δὲ τὴν ἀσφαλῆ πεποίθησιν, ὅτι ἡ Προστασία καὶ ἡ Δημοσία Ἀντίληψις θὰ ἐνσαρκωθῇ τάχιστα, θὰ ἐγκαθιδρυθῇ δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁ

θεσμός ούτος, άνευ τοῦ ὁποίου η Ἑλληνική Κοινωνία παρίσταται ἐν τῷ παρόντι ὡς ἄμορφος ζύμη περιέχουσα μὲν πάντα τὰ συστατικά στοιχεῖα τῆς προόδου ἐνὸς Ἔθνους, ὑστεροῦσα δὲ εἰς τὴν Διάπλασιν καὶ τὸ Σύστημα.

Δὲν γνωρίζω ἂν δύναμαι νὰ καυχῶμαι ὅτι κἄτι τι προσέφερα διὰ τε τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου τοῦ *Des Glaizeux* καὶ τῆς γενομένης ἐνώπιον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν ἀνακοινώσεώς μου, πέποιθα ὅμως ὅτι ἤνοιξα τὸν δρόμον εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐργασθῶσι πρὸς τὸ καλὸν τῆς φιλότατης ἡμῶν Πατρίδος, διὰ τῆς δημιουργίας νέας Δικαιοσύνης διὰ τὸ στερέωμα τῆς ὁποίας ἄς συμβάλωσιν ὁμοῦ οἱ τε Δικάζοντες καὶ οἱ Δικαζόμενοι κατὰ τὴν νέαν περὶ αὐτῆς κοινωνικὴν ἀντίληψιν¹.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

¹ Τὴν ἀνακοινώσιν μου περὶ Ἑγληματικῆς Ἀνθρωπολογίας, Δημοσίας Ἀντιλήψεως ὡς πρὸς τὸ Ἑγλημα, Παιδονομίας καὶ Προστασίας τοῦ Καταδίκου, ἀνέλαβεν εὐγενῶς προσφερθεῖσα νὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς ἐν τῷ Περιοδικῷ αὐτῆς, ἢ ἐνταῦθα Ἑταιρεία τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΘΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

ΤΑ ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ

Δὲν συμφέρει ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ματαίαν εὐχαρίστησιν τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν στατιστικῶν καὶ τῶν περιέργων νὰ ἐκθέσωμεν τὰ θλιβερὰ ταῦτα πράγματα· διὰ τὸ κακὸν ἀπαιτεῖται ἀντίδοτον, πλὴν τὸ ἀντίδοτον δὲν δύναται νὰ ὑποδειχθῆ καρποφόρως, εἰμὴ μετὰ γυμνὴν ἀνάλυσιν καὶ ἀνευ λογοτεχνίας, τοῦ θεραπευτέου κακοῦ. Αἱ μεμψιμοιρίαι ἐπὶ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν παλαιῶν ἠθῶν καὶ τῆς ὀλονέν ἀυξοῦσης προόδου τῆς δημοσίας διαφθορᾶς, δὲν μᾶς συγκινοῦν οὐδαμῶς πλέον, τὰς ἠκούσαμεν ἄλλως τε ἐν πάσῃ ἐποχῇ· οἱ λαοὶ ἔχουσιν, ὡς πάντες τὸ εἶχομεν ἐν τῇ νεότητί μας, τὴν ἡλικίαν τῆς ῥητορικῆς, καθ' ἣν ἠθικὴ τις ῥητορὶα πληροῖ εὐχαρίστως τὸ οὖς· ἀλλ' ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ὠριμότης, οὐδὲν ἄλλο ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν πνευμάτων εἰμὴ ὅ,τι ζῆ ἐν τοῖς γεγονόσι· αἱ γενικότητες καὶ αἱ ἠχηρότητες δὲν ἔχουν καμμίαν θέσιν· ὁ ἀναγνώστης ὅστις τὰς συναντᾷ, παρέρχεται εἴκοσι σελίδας, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ βιβλίου, καὶ ἐκεῖνος ὅστις φθάνει μέχρι τέλους, λέγει καθ' ἑαυτὸν πλειστάκις καθὼς καὶ ὁ ἀπλοϊκὸς τοῦ Lafontaine, τελειῶνων διὰ τῆς συντόμου ταύτης κριτικῆς ἀλλὰ πρακτικῆς, τοῦ μύθου τοῦ Παιδιοῦ καὶ τοῦ Διδασκάλου τοῦ σχολείου :

Ἔ! φίλε μου, βγάλε με ἀπὸ τὸν κίνδυνον,
καὶ κάμης ἔπειτα τὸν πανηγυρικό σου.

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον, ὁ κίνδυνος δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀόριστον: αἱ «γλωμαὶ ἡδοναί», περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ ποιητής,¹ εἶνε καθωρισμένοι, δὲν εἶνε οὔτε μάταιαι σκιαὶ οὔτε ἀσύλληπτα φαντάσματα, τὸ ἐλάττωμα εἶνε συγκεκριμένον, ἢ ἀνηθικότης εἶνε δεόντως χαρακτηρισμένη, τὸ κακὸν εἶνε ἀντιληπτὸν ἄρα θεραπευτόν· τίνα εἰσὶ τ' ἀντίδοτα;

Τίνα εἰσὶ τ' ἀντίδοτα κατὰ τὴν διάφορον τοῦ κακοῦ φύσιν, οὗ ἔσκιαγραφῆσαμεν τοὺς ἐγκληματικούς τύπους, εἴτε πρόκειται περὶ τοῦ κακοῦ τοῦ ἔρωτος, ὅπερ ὀπλίξει τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης ἢ τὴν μίαν κατὰ τῆς ἄλλης, δύο ὑπάρξεις ἅς τὸ πάθος ἐσύγχυσε, εἴτε πρόκειται περὶ τοῦ κακοῦ τῶν αἰσθήσεων, ὅπερ ὑπαίνει τὴν ἀγνότητα τὴν οἰκογενειακὴν ἢ ἐνσαρκουῖται εἰς δημοσίον διαφθορὰ κατεχόμενον ὑπὸ πόθων ἀκατονομάστων;

Τοιοῦτον εἶνε τὸ θέμα τῆς ἠθικῆς ὅπερ ἐκτυλίσσειται ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τῶν Ἀναμνήσεων μας.

Πῶς νὰ προλάβῃ τις καὶ πῶς νὰ καταστείλῃ;

Πῶς νὰ προλάβῃ τις τὰ ἐγκλήματα τῶν ἠθῶν ἐν τῇ γενέσει των, κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα αὐτοῖς τὴν ἀναπαραγωγὴν διὰ τοῦ τρομακτικοῦ αὐτῶν πολλαπλασιασμοῦ ὃν ἐσημειώσαμεν ἤδη;

Πῶς νὰ καταστείλῃ τις τὰ ἐγκλήματα τῶν ἠθῶν ὅταν ταῦτα ἔχουσιν ἤδη διαπραχθῆ, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἡ ποινὴ νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὴ διὰ νὰ βελτιώσῃ τὸν ἐγκληματίαν καὶ ὁ φόβος μιᾶς αὐστηρᾶς δικαιοσύνης ὡς πρὸς τὰ γεγονότα τῆς ἀνηθικότητος ἀποτελέσῃ, δι' ἐκείνους οὓς τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων διδάσκουν, τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀρετῆς;

¹ Βίκτωρος Οὐγγώ, τὰ φύλλα τοῦ φθινοπώρου.

Ἄπο ἀπόψεως προληπτικῆς, θὰ πραγματευθῶμεν τὸ ζήτημα ὑπ' ὄψει, διαιροῦντες τὰ ἐγκλήματα εἰς τρεῖς κατηγορίας, ὡς ἤδη ἐσημειώσαμεν, ἤτοι εἰς ἀδικήματα τοῦ ἔρωτος, εἰς ἀδικήματα ἐπὶ τῶν παιδῶν καὶ εἰς ἀδικήματα τῶν ἡθῶν τῶν ἀνιόντων.

Ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων τοῦ ἔρωτος, θέλομεν ὑποδείξει ὡς μόνον δυνατὸν προληπτικὸν ἀντίδοτον τὸ ἐξῆς: νὰ δίδεται κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὑποθέσεων τῆς φύσεως ταύτης ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, τοιαύτη τις κατεύθυνσις, ὥστε οἱ ἔνορχοι νὰ δύνανται νὰ τιμωρῶσιν ὀλιγότερον τὴν ἐγκληματικὴν πράξιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἣτις φαίνεται πραξικόπημα ἐκπορευόμενον ἀπὸ τὸ πάθος, ἢ τὴν ἐκκλυσιν τῆς θελήσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ἅτινα ἀφήσαν τὸ πάθος νὰ ἐπωάσῃ καὶ τὸ ὠδήγησάν εἰς τὸ ἐγκλημα.

Ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν τῶν παιδῶν, θέλομεν ὑποδείξει ὡς κύρια ἀντίδοτα: 1^{ον}) νὰ τιμωροῦνται αἱ προσβολαὶ κατὰ τῆς αἰδοῦς τῶν παιδῶν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν συνοδεύονται αὐταὶ ὑπὸ τῆς βίας, μέχρι τῆς συμπληρώσεως ὑπὸ τῶν παιδῶν τοῦ 15^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας των ἀντὶ νὰ ζητῆ κανεὶς μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 13^{ου} ἔτους τὴν τόσον δυσχερῆ ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως βίας, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖ σήμερον ἔτι τὸ ἄρθρον 332 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος· 2^{ον}) ν' ἀπαλειφθῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ Ποιν. Κώδικος ὁ ὅρος τῆς *συνηθείας*, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προαγωγὴν τῶν ἀνηλίκων εἰς πορνείαν· καὶ τέλος 3^{ον}) νὰ εἰσαχθῇ ἐν τοῖς ἡμετέροις ποινικοῖς νόμοις μία ἀνάλογος διάταξις τῆς τοῦ ἄρθρου 335 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος, ὅστις τιμωρεῖ τὴν διαφθορὰν *τελουμένην τῇ βοήθειᾳ πράξεων ἐλευθεριότητος* προσώπου ἀνηλίκου δέκα ἕξ ἐτῶν.

Τέλος, ἐναντίον τῶν ἀδικημάτων τῶν ἡθῶν τῶν ἀνιόντων, θέλομεν ὑποδείξει ὡς ἀντίδοτα: τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου τῆς 24^{ης} Ἰουλίου 1889 ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν κακομεταχειριζομένων παιδῶν ἢ ἡθικῶς ἐγκαταλειφθέντων

καὶ πρὸ παντὸς τὴν ὑπόθαλψιν τῶν οικονομικῶν ἐγκαταστάσεων (ἐνδiciaτημάτων) καθὼς τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρείας, αἵτινες διαφυλάττουσι τοὺς νόμους τῆς αἰδοῦς ἐν ταῖς πτωχαῖς οἰκογενεαῖς.

Μετὰ τὴν ἀναζήτησιν τῶν ἀντιδότων ἀπὸ προληπτικῆς ἀπόψεως, θέλομεν ἀναζητήσει ταῦτα ἀπὸ ἀπόψεως κατασταλτικῆς, τοὔτεστιν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν καταδικασθέντων ἤδη δι' ἀδικήματα κατὰ τῶν ἡθῶν ἀτόμων.

Τὸ μετὰ τὸ ἔγκλημα ἀντίδοτον εἶνε ἡ ἀναγέννησις καὶ τὸ πρακτικὸν μέσον τῆς ἀναγεννήσεως τῶν καταδίκων εἶνε, καθ' ἡμᾶς, ἡ Προστασία.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν ζητημάτων, θὰ ἐπεθύμουν πρότερον νὰ καταστήσω γνωστὰς τὰς γενικὰς ιδέας ἐνὸς ἐπιμελητοῦ ἀσύλου μετανουσῶν κορῶν ἐπὶ τοῦ θέματος ὅπερ ἀπασχολεῖ ἡμᾶς καὶ νὰ ῥίψω κατόπιν ἐν τελευταίῳ βλέμματι ἐπὶ τοῦ Καζουνοδικείου, ἵνα καταδείξω τίνι τρόπῳ, μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν καταδίκων ὑπὸ τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου τοῦ Σηκουάνα, τοῦτο φιλανθρωπῶς ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν τύχην τῶν καταδίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄

ΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΟΟΥΣΩΝ ΚΟΡΩΝ

Ἐπὶ πάντων τῶν σοβαρῶν τούτων ζητημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικοποιήσεως, οὐδείς ἦτο ἀρμοδιώτερος, ἐνὸς γέροντος ἱερέως ὃν ἄλλοτε ἐγνώρισα ὡς ἐπιμελητὴν μονῆς τινος μετανοουσῶν κορῶν. Ἡ οἰκία του ἦς τὰ ἔχνη δὲν ἐπανεῦρον, τόσον ταχέως ἐξαλείφονται τὰ πράγματα ἐν Παρισίοις, ὑψοῦτο μεταξὺ τοῦ τετραγώνου Ἁγίου Ἰακώβου καὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Χανδάκων Ἁγίου Βίκτωρος διηύθυνεν ἀλλαγῶν προστατευτικὸν ἴδρυμα εὐρείας ἐκτάσεως νέων ἐργατῶν κοινωνικὰ πρόσωπα ἤρχοντο ἐν σοβαραῖς περιστάσεσι νὰ ζητήσωσι τὰς συμβουλὰς του, αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῇ νεότητί του ἀπηλλαγμένος ζωνῶν παιδῶν δι' ἃ ἤρμοξε τῆς ἐκκλησίας ἢ αὐστηρὰ πειθαρχία. Ἐκ τῆς ὀδυνηρᾶς του ἐμπειρίας, ἐκ τῆς διαρκοῦς ἐπικοινωνίας του πρὸς τὴν καρδίαν τῶν ἄλλων, διὰ τινος σειρᾶς συλλογισμῶν προστεθειμένων εἰς σύστημά τι βελτιώσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου μεθοδικῶς ἐφαρμοσθέντος, ἀπὸ ἓνα βάθος ἀνθρώπινον κάπως σκοτεινὸν ἐκ σκεπτικισμοῦ ἐφ' οὗ αἱ θρησκευτικαὶ του πεποιθήσεις ἀπεχωρίζοντο ἐν πλήρει φωτί, ἀπὸ τὰ διάφορα αὐτὰ πράγματα, ἐξελίχθη μία ἰδιοσυγκρασία ἱερατικὴ πλήρης ὀξυδερκείας, μιᾶς φαινότητος ἀσυγκρίτου, ἀπροσβλήτου ὑπὸ φαντασιῶν, ἀναισθήτου εἰς τὸ ψευδῶς ἀδύνατον, γενναιοψύχου πραγματικῶς καὶ πρὸ πάντων ἀτέρμονος καλοκαγαθίας : ὀφθαλμὸς δικαστοῦ καὶ καρδία μητροῦς.

Ἄφ' οὗ πρῶτον ἐκήρυξε τὸν λόγον διὰ ζωνῶν εἰκόνων

καὶ μὲ ὕφος ἀνθηρόν, ἔρριψεν εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς τὰ χειρόγραφα του κρίνων ἑαυτὸν ρήτορα, καὶ δὲν ἔκαμνε πλέον παρὰ οἰκογενειακὰς διαλέξεις ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἠθικὴν κατεύθυνσιν, ἣτις δέον νὰ δίδεται παρὰ τῶν νέων εἰς τὴν ζωὴν των, ἐκχέων ἐκεῖ τὸ πλεόνασμα τῶν κατὰ μόνους μελετῶν του καὶ ἀποβλέπων πρὸ πάντων, εἰς εἶδος λεκτικοῦ ὄπερ, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔλεγε, νὰ συνεφῶνει τελείως πρὸς τὴν σκέψιν του· ἄλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προετίμα νὰ ὁμιλῇ διὰ τὰ ἀγαπητότερα τῶν προβάτων του, τὰς μετανοοῦσας κόρας, ἐρίφια ὀλίγον τι περιπλανώμενα, ἅτινα μία θέλησις ἣτις δὲν ἦτο ἡ ἰδικὴ των τὰ εἶχε ὀδηγήσει ἐν τῇ ποιμνῇ του, ἀφήνοντα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ξέσματα ἐρίου εἰς τοὺς ἀγκαθωτοὺς φράκτας τοῦ δρόμου.

Ἔλεγε λοιπὸν : « Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων μου ὡς ἐπιμελητοῦ τοῦ καταφυγίου, ἐδεχόμην προθύμως τὴν ἐπίσκεψιν τῶν νεοσφικνουμένων αἰτινες ἤρχοντο νὰ μοῦ διηγηθῶν τὰ δυστυχήματά των, ἠκουόμην τῆς μακρᾶς των ἱστορίας καὶ ταῖς ἔδιδον μερικὰς συμβουλὰς· ἄλλ' ἀντελήφθην ταχέως ὅτι δὲν ἐξήτουν τίποτε ἄλλο δι' αὐτοῦ πράγματι ἢ νὰ ὁμιλῶσιν ἐκ νέου περὶ τῶν ἐρώτων των καὶ τῶν ἀπολαύσεών των καὶ ἀποτόμως διέκοπτον τὰς ἀκροάσεις ταύτας.

Περιοριζόμην ἔκτοτε νὰ τοὺς λέγω : Πόσον καιρὸν ἐξήσατε ἐν τῇ ἀταξίᾳ ; Τόσος χρόνος, τόσα σφάλματα ! καὶ ἡ ἀριθμητικὴ αὕτη ἦτο σχεδὸν ἀλάνθαστος, πᾶσαι εἶχον ὑποκύψει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀπὸ πτώσεως εἰς πτώσιν, ἢ κάθε μία εἶχε φθάσει εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· ἐν χρονικῷ τινι διαστήματι, εἶχον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν μου θέσει ὅλας αὐτὰς τὰς ψυχὰς καὶ ἐφαίνοντο ἐνώπιόν μου ὡς πεδίον ζατρικίου !

— Ἄλλὰ κύριε Ἐπιμελητά, ποῖον ἀντίδοτον ταῖς παρῆχετε διὰ νὰ μὴν ὑποπέσουν καὶ πάλιν εἰς τὸ κακόν, ὅταν θὰ ἐξήρχοντο τοῦ καταστήματος ;

— Ἀντίδοτα, ἀπῆντα ὁ ἱερεὺς, λαμβάνων ἐν ὕφος σοβα-

ρώτερον, αντίδοτα ἀσφαλῆ, ἄλλα ἐκτὸς τῆς ἐπενεργείας τοῦ οἴκτου ὅστις εἶνε τὸ μυστικὸν τῶν συνειδήσεων καὶ ἧς ἡ μυστηριώδης ἐπίδρασις ἀσκειῖται μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ, δὲν γνωρίζω: οἱ καλοὶ λόγοι, τὰ παραδείγματα, ἡ ἀσφαλιστικὴ δικλεις τῆς ἐπαγρυπνήσεως, μέχρι τινὸς ἡλικίας, καὶ ἐναντίον τῶν ἀναθυμιάσεων τῆς νεότητος καὶ τῆς ζωῆς, τί ἀξίζουν ὅλα αὐτά; θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ σταματήσῃ τὸν ροῦν ἐνὸς χειμάρρου θέτων εἰς αὐτὸν φράγμα ἀπὸ κομμάτια ἀχύρου! ἀργότερον, δὲν λέγω, ὅταν ἔχει ἔλθῃ ἡ ἡλικία, ἂν καὶ τὰ ἔτη ἀκόμη δὲν κάμνουν συχνὰ τίποτε ἄλλο ἢ νὰ ἀλλοιώνουν τὰ ἐλαττώματα, ἢ ἀρρώστεια μόνη τῆς εἰσβάλλει εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν μας, εἶνε ἐν μάθημα ὅπερ συχνὰ ἐπαναλαμβάνεται· καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς ἀνατροφῆς, τῆς ἀνακόπῃ τὸν δρόμον καὶ συχνὰ χρησιμεύει ὡς μετάβασις εἰς μίαν ζωὴν καλλίτερον διευθετημένην.

Αὐτὸ ποῦ εἶνε ἀληθές, εἶνε ὅτι εἰς παρόμοια ἀντικείμενα δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀπόλυτον, τὸ γενικόν, τὸ διαρκές: τὸ πᾶν εἶνε πιθανόν, σχετικόν, μεταβατικόν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει εἶνε τὸ εἶδος ποῦ καταπίπτει καὶ τὸ ἄτομον ποῦ ἀνυψοῦται· τὸ τάδε ἀντίδοτον ἐξεγείρει τὸν ἕνα καὶ θεραπεύει τὸν ἄλλον· ἡ μητρότης ἥτις εἶνε ἡ σωτηρία τῶν περισσοτέρων γυναικῶν, ἀπολυτρώνει μερικὰς ἀπὸ κάθε νοικοκυριό· μία ἐγκατάλειψις ἥτις πληγώνει τὴν καρδίαν, θὰ δημιουργήσῃ μίαν μόνωσιν εὐεργετικὴν ἢ θὰ γενικεύσῃ ἐνόχους σχέσεις· ὑπάρχουσιν ἐπίμονοι ἀντιστάσεις παραπλεύρως τῶν συνεχῶν γαγγραινῶν, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τις τῶν ἐκουσίων ¹.

«Τὸ κυριώτερον σημεῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀποφυγὴν συσ-

¹ Ὁ κ. Maxime du Camp ἐξέφραξε τὴν αὐτὴν σκέψιν ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ τῆς Revue des Deux Mondes τῆς 15ης Μαρτίου 1887 ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων τοῦ Ἁγίου Λαζάρου: «Ἐν ταῖς ἠθικαῖς ἀσθενείαις, συναντᾷ κανεὶς τοιαύτας ἀνάτους καὶ αἱ ὑποτροπαὶ αὐτῶν εἶνε συχναί· συχνὰ ἢ ἀνάρρωσις εἶνε μακρά, μὲ διαλείμματα ἐπαναστροφῆς εἰς τὸ κακόν».

σωρεύσεως προσώπων, εἰς τὴν κατάταξιν ἐν κατηγορίαις, τὴν ἀπομόνωσιν, εἰς τὴν φυλάκισιν τρόπον τινα τῆς ζωῆς, οὕτως ὥστε νὰ μὴν ἀφήσῃ κανεὶς νὰ πιστευθῇ ὅτι μία δευτέρα ἀπόπειρα χειραφετήσεως ἤθελεν ἐπακολουθήσει, τὴν φορὰν αὐτὴν, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν. Κόψατε τὰ πτερὰ τῶν ἀπατηλῶν ἐλπίδων, ἀφήσατε τοὺς μὴ πληρωθέντας πόθους νὰ κοιμηθῶσι γλυκὰ τὸν ὕπνον των, καὶ ὁ τοῖχος τῆς φυλακῆς ἄς φυλάττῃ ἐπίσης τὰς φαντασίας.

«Μία κυρία ἦτις ἐγνώριζε τὴν ἀποστολὴν μου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, μοὶ ἔγραφεν ἡμέραν τινά : «Εἶχον πιστεύσει ὅτι ἡ μόνη εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτο ν' ἀκολουθῇ τὰ πάθη τῆς καρδίας του· τὰ ἠκολούθησα καὶ τ' ἀποτελέσματα μὲ διέψευσαν.... Καμμία δὲν ἔκλαυσεν ὅσον ἐγώ, οὔτε ὑπέφερεν ἐπίσης, αἱ ἄκανθαι μ' ἐκεντούσαν εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὰ ῥόδα, μὲ ἐπλήγωσαν καὶ μὲ ἔσωσαν. Ἄν αἱ δυστυχίαι μου δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς παράδειγμα, δημοσιεύσατε τὴν ἐξομολόγησίν μου.»

Ἄλλὰ θὰ τὸ ἀπέφευγα πολὺ, προσέθετεν ὁ ἐπιμελητής, διότι αἱ ἄκανθαι ἐκεῖναι ἤθελον φανῆ ὡς ῥόδα διὰ τὰ μᾶλλον ἐξοικειωμένα πάθη τοῦ ἀκροατηρίου μου !

«Ὁ συνάδελφός μου τῶν νεαρῶν κρατουμένων, μὲ προσκαλεῖ συχνὰ νὰ μεταβαίνω εἰς τὸ κατάστημά του· πηγαίνω κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀσύλου μου ἔξοδον. Τὰ κρατούμενα παιδιὰ τῆς ἐπιμελητείας του ὁμοιάζουν πρὸς τὰ ἰδικά μου, μὲ ὑπακούουν ὁμοίως· ἀλλὰ τὰ ἰδικά μου, μόλις μένουν ἐλεύθερα πηγαίνουν εἰς τοὺς γονεῖς των· τὰ ἄλλα μόλις ἀποχωρήσουν τοῦ ἀσύλου ἐπανακτῶσι τὰς συνηθείας των : αὐτὸς ἐδῶ ἐπανέρχεται νὰ ἀναπαυθῇ κάτω ἀπὸ τὰς γεφύρας καὶ ἐντὸς τῶν ἀσβεστοκαμίνων, ἐκεῖνος ἐκεῖ ἐπαναλαμβάνει τὴν θέσιν του εἰς τὴν γραμμὴν κατὰ τὸ Ἰνδικὸν σύστημα, διὰ νὰ κλέπτῃ στὰ πεταχτὰ εἰς τὰς πανηγύρεις τοῦ Neuilly καὶ τοῦ Trône ἢ μέσα στοὺς σταθμοὺς τῶν λεωφορῶν, εἰς τρίτος ἀναζητεῖ νὰ εὕρῃ κανένα

ἄνθρωπον ὠρίμου ἡλικίας διὰ τὴν κάμην ἐκβίασιν εἰς βάρους τῶν παραλυμένων γερόντων. Ἐκ τῆς μεριμῆς οὗτο τὸ δένδρον τοῦτο τὸ ὑψωμένον ἔκλινε, τὸ δένδρον θὰ ξαναπέσῃ Ἡ ἄβυσσος ἐπανακαλεῖ ἐκείνους οὓς ἡ ἄβυσσος εἶχε καλέσει».

Καὶ ὁ ἐπιμελητὴς βηματίζων κατὰ μῆκος τοῦ μικροῦ του κελλίου, ἐτελείωνε τὴν συμβουλὴν του ἐπὶ τῆς θεραπευτικῆς τῶν παθῶν, λέγων. «Εἶμαι σὰν τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς ποῦ δὲν πιστεύουν πλέον εἰμὴ εἰς τὴν ὑγιεινὴν ἢ ἰδική μου εἶνε μία θρησκευτικὴ ὑγιεινὴ, ὅχι διότι εἶμαι ἱερεὺς, ἀλλὰ διότι ἡ πείρα ὅλης μου τῆς ζωῆς ἔχει ἀποκρυσταλλώσῃ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὴν πεποιθήσιν μου : πιστεύω ὅτι ἡ σκέψις μιᾶς ἄλλης ζωῆς ὀλιγώτερον σκληρᾶς, μεμιγμένης μὲ ἀνακουφίσεις, καὶ ἀκόμη θὰ εἶπω, μὲ τὰς ἐπασχολήσεις ὡς αἱ πρακτικαὶ καλογραφαὶ εἰσάγουσιν ἐν τῷ βίῳ ἐνὸς φυλακισμένου, εἶναι τὸ μᾶλλον ἀποτελεσματικὸν ἐπικουρικὸν φάρμακον διὰ τὴν ἐμπνεύσιν κανεὶς τὴν εἰς τὸ καλὸν ἐπανάστροφην. Βοηθήσατε πάντας τοὺς διαμαρτυρουμένους καὶ τοὺς ἰσραηλίτας, οἵτινες ἀσχολοῦνται μὲ τὰ σωφρονιστικὰ ζητήματα, θὰ ἔχωσι μετ' ἐμοῦ τὴν αὐτὴν σκέψιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἐκ τῆς ἀπόψεως ἀνθρωπίνης, νομίζω ὅτι πρέπει κανεὶς τὴν μεταχειρίζεται τὰς ἐμπαθεῖς ταύτας φύσεις ἢ τοῦλάχιστον στιγμιαίως ἐλαττωματικὰς, ὅπως οἱ ἰατροὶ οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ φρενολογικὰ νοσήματα μεταχειρίζονται τὰς νευρικὰς φύσεις, τὰς ἐξηντλημένας ἀπὸ τὸν ἀντίκτυπον τῆς ζωῆς : βλέπω τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τῆς ὑπομονῆς ὅσον καὶ τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των ὡς εἶδος ἀνωτέρας ἀστυνομίας φυσικῆς καὶ ψυχικῆς ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς πασχόντων, καὶ νὰ κατορθώνουσι διὰ τῆς βαθμιαίας ἀνοικοδομήσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων, νὰ ἐπιτυγχάνουσι ἐν ταῖς μᾶλλον περιπλόκοις καταστάσεσι, τὴν μᾶλλον δυνατὴν βελτίωσιν, μηδὲν ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς, μηδὲν ἐκθέτοντες : τοιοῦτοτρόπως πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ἀποκαθιστῶντες ὀλίγον

κατ' ὀλίγον, διὰ γλυκείας μεταβάσεως, τὰς ἀμυντικὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις.

Καὶ ἀκόμη βλέπετε, εἴτε πρόκειται περὶ ἀνδρῶν εἴτε περὶ γυναικῶν, ὅσάκις πρόκειται περὶ ἀνυψώσεως τῶν πεπτωκότων, οἱ λόγοι ἐπιδρῶσι πολύ, τὸ χρῆμα ἀκόμη περισσότερον· ἀλλὰ τὸ κυριώτερον προᾶγμα, εἶνε ἢ ἀφοσίωσις».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

Πάντες οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἔχουν συγγάσει εἰς τὸ Κακουρ-
γιοδικεῖον, γνωρίζουν τὸ ζατρίκιον τοῦ γέροντος ἱερέως, τὸ
ζατρίκιον τῶν μετανουοσῶν κορῶν καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν οἵτινες
καθόλου δὲν μετανουοῦσι· τὸ διαμέρισμα τῶν ἐγκλημάτων εἶνε
ἀρκετὰ πλήρες τὸ τῶν ἀντιδότων εἶνε ὀλιγώτερον πλήρες.

Ποσάκις, κατὰ τὸ τέλος μιᾶς ἡμέρας, ὀνομάζουν ἡμέρας
εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον τὸν μακρὸν χρόνον τῆς συνεδριάσεως
ὅστις κατηναλώθη, λίαν μακρὸν συνήθως, διὰ μίαν ὑπόθεσιν
ἢ τις ἔκαμεν αἰσθησιν, ὅταν ἡ περὶ ἀδικώσεως ἀπόφασις ἀπη-
γέλθη καὶ ἐπανηρχόμεθα οἱ συναδελφοί μου καὶ ἐγὼ εἰς τὴν
αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, μετὴν θλίψιν ἑνὸς καθήκοντος,
ὅπερ μᾶς ἐφαίνετο κακῶς ἐκπληρωθῆν, ποσάκις δὲν εἵπομεν
μεταξὺ μας, ὀμιλοῦντες περὶ τοῦ κατηγορουμένου : «Θὰ ἐπα-
νέλθῃ !» Ἔ ! λοιπόν, συχνὰ οὗτος, εἴτε κατὰ μίαν σύνοδον
εἴτε κατ' ἄλλην, ἐπανήρχετο.

Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, τὰ συναισθήματα τοῦ πλήθους,
ἅτινα μέχρι τότε περιορίζοντο ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Δικαστη-
ρίου, ἐξέσπων διὰ τινος συγκεχυμένης κραυγῆς, ἀποτελουμένης
ἀπὸ διαμαρτυρίας καὶ ἐπιφωνήσεις, ἀπὸ φωνὰς καὶ γέλωτας,
ψιθύρους καὶ χειροκροτήματα : ἐκδηλώσεως ἀορίστου ἢν εἰς
καλὸς πρόεδρος δέον ν' ἀποφεύγῃ ν' ἀκούῃ, φροντίζων νὰ λύῃ
ἀποτόμως τὴν συνεδρίασιν ἅμα τῇ ἀπαγγελίᾳ τῆς τελευταίας του
λέξεως. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ θόρυβος κατέπιπτεν ὡς χείμαρ-
ρος καθησυχάσας, τὰ κύματα τοῦ πλήθους μετέβαινον νὰ

διαχυθοῦν ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς πλατείας Dauphine, τριγύρω ἀπὸ τοὺς δύο λιθίνους λέοντας τοὺς φυλάττοντας ἐκ τοῦ μέρους τούτου τὰς βαθμίδας τοῦ Μεγάρου· πολυάριθμοι ὀμάδες ἐχάνοντο ὑπὸ τὰς γαλαρίας τῶν Φυλακισμένων τὰς τόσον ὥραιας τὴν θέαν, ὅταν τὸ ἑσπέρας εἶνε κατάφωτοι· μερικοὶ διήρχοντο τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Προθαλάμου χαιρετῶντες κατὰ τὴν διάβασιν τὸ ἔδρανον τοῦ γερουσιαστοῦ¹ καί, ὄρθιοι ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βάνθρων των, οἱ Malesherbes καὶ Berryer¹· ἔπειτα ἐπήρχετο ἡ σιγή, εἰς δικαστικὸς γραμματεὺς καθυστερήσας ποῦ ἐπετάχυνε τὸ βῆμα, ὃ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς, ὅστις ἐπανέστρεφεν εἰς τὸν στρατῶνα του ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἐπιθεώρησίν του², τὰ διαμερίσματα τῶν δικηγόρων ἔσβυναν τὰ φῶτα των, καί, ἐκτὸς τοῦ ρυθμικοῦ βηματισμοῦ τῶν ἀστυφυλάκων οἵτινες ἐφρούρουν, ἡ δικαιοσύνη εἰσὶγα ἐν τῇ ὑπνωτιστῆ κατοικίᾳ της.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ὁ κατηγορούμενος ὄν πρὸ ὀλίγου ἠθώωσε τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον ἠκολούθει τρέχων τὸν

¹ Τὸ ἔδρανον τοῦ γερουσιαστοῦ, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Προθαλάμου, εἶνε ἐκεῖνο ὄπερ ὁ νομοδιδάσκαλος Allou, ἰσόβιος γερουσιαστής ἠγάπα κατὰ προτίμησιν κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη διὰ νὰ κάθηται καὶ συνομιλῇ.

² Ἐν τῷ Berryer τοῦ Charu, ὅστις στολίζει τὴν αἴθουσαν τοῦ προθαλάμου, τὰ δύο ἀριστουργηματικὰ ἀγάλματα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Εὐγλωττίας, αἵτινα εὗρισκονται εἰς τὴν βῆσιν τοῦ μνημείου, μειοῦσι τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγορητοῦ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀγορητοῦ πιέζει τὰ ἀγάλματα. Ἡ γνώμη τῶν ἀρχιτεκτόνων καὶ τῶν ἀρμοδίων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου δικηγόρων, εἶνε ὅτι ἡ στοὰ ὑφ' ἣν ἐτοποθετήθη ὁ Berryer εἶνε πολὺ στενὴ, ὅτι ὁ Ἀγορητὴς πνίγεται μέσα εἰς τὸ πλαίσιον αὐτὸ καὶ ὅτι τὰ πρόσωπα θὰ διεχωρίζοντο καὶ θὰ ἐξυψοῦντο πολλῶ μᾶλλον, ἂν παρουσιάξοντο εἰς τὰ ὄμματα τοῦ θεωμένου ταῦτα ὡς σύνολόν τι εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἢ ἂν ἀπηλλάσσοντο τοῦλάχιστον ἀπὸ τὴν ἄνω κάθιστον τοῦ διαζώματος, τὴν τόσον ἀκαμπτον τοῦ πλαισιώματος. Μία ἀναπαράστασις τελευταίως ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Froment-Meurice τοῦ ἀγάλματος τοῦ Berryer μόνου, δικαιολογεῖ τὴν γνώμην ταύτην: τὸ ἄγαλμα ἐκέρδισεν ἐκ τῆς μεμονωμένης ταύτης παραστάσεως.

(²) Ὁ διευθυντὴς τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεγάρου ἦτο ὁ ταγματάρχης Lunel, ὅστις εἶχε πάντοτε τὴν ἐπιβαλλομένην δραστηριότητα καὶ φρόνησιν διὰ κάθε ἀκροατήριον ποικιλόμορφον ἀναλόγως ἐκάστης δικαζομένης ὑποθέσεως.

πέτρινον κοχλίαν, ὅστις ὄδηγεῖ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Μεγάρου. Οἱ ἀστυφύλακες μεθ' ὧν οἰκείως συνδιελέγετο, ἤνοιγον ταχέως ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας του τὰς δύο βαρεῖας κιγκλίδας τὰς βασιζομένας ἐπὶ δύο εὐρέων βάθρων μετὰ τὴν κατάβασιν ἐννενήκοντα βαθμίδων· διήρχετο μὲ τὴν καρδίαν ἐλαφρὰν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πρόσοψιν τοῦ Μεγάρου, διὰ μέσου τῶν ἐρήμων τούτων καὶ ἄνευ φωτὸς ὅπου βαρέως καὶ ἐκνευριστικῶς εἰς ἄλλην ἐποχὴν σύρουν τὰ βήματά των οἱ κατάδικοι· εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κιγκλίδα τῆς φυλακῆς τῶν ὑποδίκων, οἱ φύλακες τοῦ Μεγάρου τὸν παρέδιδον εἰς τοὺς δεσμοφύλακας, καὶ μετὰ τὸ τελευταῖον βλέμμα πρὸς τὸ κελλίον του, τοὺς ἀποχαιρετισμούς του καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ του ὡς καταδίκου, εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἐξόδου τοῦ Ὁρολογίου εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν θριαμβευόντων φίλων του. «³Ω! οἱ παλαιοὶ αὐτοὶ τοῖχοι, τὰ προαύλια ταῦτα, οἱ πύργοι αὐτοὶ ποῦ ὁμοιάζουν σὰν ἀλατιέρες! δὲν θὰ τὰ ξεχάσω ποτέ! Ποία δοκιμασία ἀλλ' ἐν ταυτῷ ποῖον μάθημα!» «⁶Θεοὶ εἰλικρινεῖς ἀλλὰ φανταστικοί, ὑποσχέσεις ἄγονοι, ἦν αἱ ἀτυχαὶ ἑνὸς δυστυχισμένου πάθους γεννώσιν ἴσως αὔριον ἐν νέον πάθος, θὰ τὰς κάμη νὰ λησμονηθοῦν.

Ὁ Κυπριανὸς Ε... εἶχεν ἐπιτύχει ἀπὸ τὸν Ἀνακριτὴν τὴν προσωρινὴν του ἀπόλυσιν ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα ἐν ἡ περιπτώσει παραπεμφθῆ ὡς θὰ παρεπέμπετο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Συνέδρων, θὰ ἤρχετο νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὴν φυλακὴν τῶν ὑποδίκων, κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν διὰ τὴν κοινοποίησιν τοῦ κατηγορητηρίου. Τὸ πνεῦμα του εἶχεν ἐξαφθῆ ἐν Mazas καὶ εἶχε γράψει πρὸς τὸν Ἀνακριτὴν τὴν συγκινητικὴν ταύτην ἐπιστολήν :

«Δὲν αἰσθάνομαι καλὰ ἐν τῇ φυλακῇ καὶ φοβοῦμαι μὴν
 »ἀποθάνω, θὰ σᾶς ἤμην εὐγνώμων ἂν μοῦ παρείχετε προσω-
 »ρινὴν ἀπόλυσιν· θὰ ἐπαναστρέψω εἰς τὸ σπῆτι μου μὲ τὴν
 »γυναῖκα μου, θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν σας.» Εἰς

ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, νυμφευμένος καὶ οἰκογενειάρχης, ὁ Ε... ἐρωτεύθη, εἰς μίαν λουτρόπολιν τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων, μιᾶς ἑλαφρᾶς γυναικὸς διὰ τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ τῆς ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὴν ἠγάπα κατὰ προτίμησιν, ἔκαμε σπατάλας ἀνοήτους· ἀπατηθεὶς ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτὴν, ἐπυροβόλησε κατ' αὐτῆς καὶ ἐνὸς φοιτητοῦ τῆς νομικῆς οὗ εἶχε καταστῆ ἡ ἐρωμένη, καὶ ἐπέφερεν αὐτοῖς πλείστας σοβαρὰς πληγὰς αἵτινες τοὺς ἐτραυμάτισαν χωρὶς νὰ τοὺς φονεύσουν· κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀνακριτοῦ ἡμέραν ὁ Ε... δὲν προσῆλθε καὶ ἐγένετο γνωστὸν ὅτι δούς συνέντευξιν μετ' ἐκείνης ἣτις ὑπῆρξε τὸ θῦμα του, ἐντὸς τῆς ἀμάξης ἣτις τὸν ὠδήγει εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ὑποδίκων, ἀνέκοψε τὸν δρόμον του καὶ ἐπιστρέψας ἐπεβίβασθη ἀπὸ τὸν ἀποστολὸν μετ' αὐτῆς διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἐγκαταλειφθεὶς ἐκ νέου ὁ Ε... ὅταν τὰ χρήματά του ἐτελείωσαν, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν καὶ ἡ σύζυγός του τὸν ὠδήγησεν εἰς τὰς φυλακὰς τῶν Ὑποδίκων, μὴ ἐγκαταλιποῦσα αὐτὸν τὴν φορὰν ταύτην εἰμὴ ἀφ' οὗ εἶδε νὰ κλείσῃ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς κατόπιν του. Ὁ δικηγόρος Demange, ὅστις τὸν ὑπερησίζετο, τὸν ἔκαμε ν' ἀθωωθῆ χωρὶς ν' ἀποκρούσῃ ἐν τῇ ἀγορεύσει του, ὅτι ἡ εἰς τὴν Ἀγγλίαν φυγὴ του ἔφε-
 ρεν εἰς δυσχερεστέραν θέσιν τὴν ὑπεράσπισιν ἢ ὀλόκληρον τὸ κατὰ τοῦ πελάτου του κατηγορητήριον.

Ἄν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὸν ἄνθρωπον ὅστις ὑπέστη ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου δοκιμασίαν, ἀκόμη δι' ἐκεῖνον ὅστις, ἔτοιμος νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ἐκδέ-
 τει διὰ τῆς ἀπρονοησίας του πάσας τὰς πιθανότητας ἀθωώ-
 σεώς του, τίς θέλει εἶσθαι ἡ ψυχικὴ κατάστασις ἐκείνων οἵτι-
 νες θὰ ἐξέλθουν καταδεδικασμένοι, οἵτινες τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπορρίψεώς τῆς περὶ ἀναιρέσεώς ἀποφάσεως αἰτήσεώς των, θὰ κωλύονται ἐν ταῖς φορηταῖς ταύταις φυλακαῖς αἵτινες ἀνα-
 χωροῦσι κατ' ἐκάστην ἑσπέραν ἀπὸ τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς διὰ τὰς κεντρικὰς φυλακὰς ἢ διὰ τὴν νῆσον τοῦ Ré?

Ἡ κοινωνία ἣτις τους κατεδίκασε θὰ τοὺς ἐγκαταλείψη ἄνευ βοήθειας καὶ ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τιθεμένη τοῦ ἐνόχου νὰ δώσῃ χεῖρα φιλανθρωπίας ;

Ἡ σκέψις αὕτη ἐνέπνευσε μίαν ἔξοχον εἰσήγησιν, ἣτις συνίστατο εἰς τὸ νὰ διοργανωθῇ μεταξὺ τῶν Ἐνόχων κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν Συνόδων τοῦ Κακουργιοδικείου, ἔξωτός τις διὰ τὰ Ἔργα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν. Οἱ ἔνοχοι ἔρχονται πλήρεις προκαταλήψεως ἐναντίον τῆς Δικαστικῆς Ἐξουσίας· διὰ μέγαν τινα ἀριθμὸν αὐτῶν, τὸ Δικαστήριον τῶν Κακουργιοδικῶν ἀποτελεῖ τὴν θήραν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καθ' οὗ ἡ δικαιοσύνη στήνει παγίδας καὶ τὴν ἄμυναν κατὰ τῆς ὑπεκφυγῆς ἀδυνάτων προσώπων ἀξίων οἴκτου· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ ἰδέαι των μεταλλάσσουν· φιλοτιμοῦνται ἐν τοῖς ἔργοις των καὶ ἐνίοτε γίνονται αὐστηρότεροι τῶν δικαστῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Συνόδου, ἡ ψυχὴ αὐτῶν φέρεται πρὸς πᾶσαν γενναίωφρονα ἰδέαν καὶ διὰ χειρὸς ὅλος ἐλευθερίου, ἀνοίγουν τὸ βαλάντιον των διὰ τὰ ἔργα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν. Τὰ ἔργα ταῦτα σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς καταδικὰς καὶ τὰς δικαστικὰς διώξεις, ἔχοντα ὡς κύριον ἀντικείμενον τοὺς καταδίκους μετὰ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσίν των· ὁ δικαστὴς τῆς μιᾶς ἡμέρας ἐπιδένει τὴν πληγὴν ἣν ἤνοιξε καὶ ἔτοιμος νὰ ὑποστείλῃ τὴν ἐφήμερον ἐξουσίαν του, διότι δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ, ὡς τελευταίαν του προᾶξιν ἐπιφυλάττει τὴν βοήθειαν.

Ἴδου ὁ κατάλογος τῶν Ἔργων τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν, κατὰ τὰς σημειώσεις μου τῆς τελευταίας ὑπ' ἐμὲ συνεδριάσεως :

1. Παιδιά ἐγκαταλελειμένα ἢ ὑπαίτια·
2. Νεαροὶ κρατούμενοι ἀπελευθερωθέντες·
3. Ἀπελευθερωθεῖσαι τοῦ Ἁγίου Λαζάρου·
4. Saint-François Régis·
5. Ὑπόχρεοι ἐθελονταί·

6. Ὀρφανὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων·
7. Ὀρφανὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ Ἑταιρεία μαθη-
τεύσεως·
8. Κατηγορούμενοι ἀθωοθέντες·
9. Νυκτερινὸν ἄσυλον γυναικῶν·
10. Νυκτερινὸν ἄσυλον ἀνδρῶν·
11. Ὀρφανοτροφεῖον Σηκουάνα·
12. Ἀποικία τοῦ Mettray.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ

1. Τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος.

Κατὰ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ ἔρωτος, τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον μόνον δύναται ν' ἀντιδράσῃ· τὸ ἀντίδοτον ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται· μία σειρά ἀθώσεων, προσεξοφλουμένων ἐκ τῶν προτέρων, ἐνεχαράχωσεν ἐν τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ τὴν ψευδῆ ἰδεάν ὅτι μεταξύ τῶν ἐγκλημάτων τῶν ὑπὸ τινος πάθους ἐμπνεομένων, ἔπρεπε νὰ θύσῃ τις κατα μέρος ἐκεῖνα ἅτινα ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἔρωτος, ὅτι δὲ τὰ τοιαύτης φύσεως ἐγκλήματα, ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τὸ ὄνομα παθητικὰ ἐγκλήματα, ἀπὸ ἓνα φωτοστέφανον ἄφθαστον δόξης καὶ ἀτιμωρησίας.

Ἡ προκατάληψις αὕτη δέον νὰ καταστραφῇ ὑπὸ τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου ὅπερ τὴν ἐγέννησε. Καταδίκαι μεμετροημένοι ἀλλὰ σταθεραί, θὰ ἐξαλείψουν, ἐν τοῖς θέμασι τῶν ἐγκλημάτων τοῦ ἔρωτος, τὴν παράδοσιν τῆς ἐξησφαλισμένης ἀθώσεως.

Κατὰ τοῦ ἔρωτος, τοῦ ὡς πάθους θεωρουμένου, τίποτε δὲν δύναται τις νὰ κάμῃ· τὸ μόνον ἀντίδοτον εἶνε ἡ φυγή, αὕτη δὲ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον ποῦ θέλει τὸ πάθος· δὲν ἀποδέχεται εἰμὴ τοὺς ψευδεῖς ἀποχωρισμούς.

Ἐν ταῖς Διηγήσεσι τοῦ Τηλεμάχου τὰς ὁποίας καθόλου

πλέον δὲν ἀναγιγνώσκουν, ¹ ὁ Fénelon ἐξωγράφησε διὰ τρόπου συναρπάζοντος τὸ παίγνιον τοῦ ἔρωτος: αἱ νύμφαι τῆς Καλυψοῦς, αἵτινες θέλουν νὰ δεσμεύσουν τὸν Τηλέμαχον ἐν τῷ γεννωμένῳ πρὸς τὴν Εὐχαριν πάθει του, καίουσι τὸ πλοῖον ἐφ' οὗ πρόκειται νὰ ἐπιβιβασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν καὶ ὁ Μέντωρ, ὅστις θέλει ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ πάθους τούτου τὸν Τηλέμαχον, τὸν συλλαμβάνει ἀπὸ τοὺς ὄμους καὶ τὸν ῥίπτει εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου πίπτει καὶ αὐτὸς μαζῆ του σύρων αὐτὸν πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν καὶ κολυμβῶν: μείνατε, ὁ ἔρωσ καθίσταται κύριος· φύγετε, ὁ ἔρωσ ἠττήθη!

«Δὲν δύναται τις νὰ νικήσῃ τὸν ἔρωτα, λέγει τότε ὁ σοφὸς Μέντωρ εἰς τὸν μαθητὴν του, εἰμὴ διὰ τῆς φυγῆς· ἐναντίον τοιούτου τινὸς ἐχθροῦ, τὸ θάρρος συνίσταται εἰς τὸ νὰ φοβεῖται κανεὶς καὶ νὰ φεύγῃ, ἀλλὰ νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ σκεφθῆ καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του τὸν καιρὸν νὰ στρέψῃ ποτὲ ὀπισθὲν του... Ὁ ἔρωσ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν εἶνε κανεὶς νὰ τὸν φοβεῖται περισσότερον ὅλων τῶν ναυαγίων....»

Ἐξ ἐλλείψεως ἐγκαίρου ἐπεπεργείας ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως, μία ἔνδακρυς ὁμάς ἐρωτευμένων ἐγκληματιῶν ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν νέων καὶ γερόντων, Ρώσων, Βλάχων, Οὐγγρων, Πολωνῶν, Ἰταλῶν οὐχὶ ὀλιγώτερον καὶ Γάλλων, παρόρχονται κατ' ἔτος ἐπὶ τοῦ ἔδωλιου τοῦ Κακουργιοδικείου· ἔχουν φονεύσει, δολοφονήσει, ἐμπρήσει, βιάσει καὶ πληγώσει διὰ βιτριολίου, θλάσει, πληξεί σκληρῶς μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ ὄπλα·

¹ Ὁ Sainte-Beuve κατέκρινε τὴν δυσμένειαν εἰς ἣν περιέπεσεν ὁ Τηλέμαχος: «Διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τις πόσον ἀξίζει ὁ Τηλέμαχος, ἔλεγε, πρέπει ἐν πρᾶγμα κανεὶς νὰ κάμῃ: λησμονήσατε, ἂν δύνασθε νὰ τὸ πράξητε, ὅτι τὸν ἀνεγνώσατε πολὺ κατὰ τὴν παιδικὴν σας ἡλικίαν. Εἶχον τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν εὐτυχίαν ταύτην· ὡσὰν νὰ εἶχον λησμονήσει τὸν Τηλέμαχον, καὶ ἠδυνήθην νὰ τὸν ἀναγνώσῃ ἐκ νέου μὲ τὴν δροσερότητα ἑνὸς νέου ἔργου». (Sainte-Beuve, Causeries du Lundi· τόμος 2^{ος}, Fénelon).

ἀλλὰ διότι ἔξ ἔρωτος ἐνήργησαν, ἐκλαμβάνονται ὡς ἀθῶοι· ἐμπόδιόν τι παρενετίθετο εἰς τὸ πάθος των, ἐξηφάνισαν τὸ ἐμπόδιον· τί δύναται τις νὰ τοὺς μεμφθῇ; Ἀληθῶς εἰπεῖν, ἔθυσαν εἰς τοὺς πόθους των τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ ἐγωϊστικῆς κατέστησαν αἰμοχαρεῖς· ἀλλ' ἂν τοὺς ἀκούσῃ κανεῖς, θὰ νομίσῃ ὅτι αὐτοὶ εἶνε ἄξιοι λύπης· κανεῖς δὲν δύναται νὰ εἶνε δικαστὴς τῆς ὑποθέσεώς των, ἂν δὲν ἠγάπησεν ὅπως αὐτοὶ καὶ ὅπερ μείζον, κατὰ τὸν τρόπον αὐτῶν: τὸ ἐγκλημά των δὲν εἶνε ἡ σφάλμα γοητείας καθ' ὃ τὸ πάθος ὑπνώτισε τὴν συνείδησιν: «Εἶμεθα ἱκανοί, λέγουσι, νὰ ἀνθέξωμεν εἰς τὸ πάθος τοῦτο; Ὁχι, χιλιάκις ὄχι: ὄχι ἱκανοί, συνεπῶς ὄχι ἔνοχοι».

Γοητεία, ἀσυνειδησία, ἀκαταλόγηστον, ἔστω, εἶνε εἰς τρόπον ἐμφανίσεως ἐνώπιον τοῦ ὀρθοῦ δικαστηρίου καὶ ἐπιτυχῶς χάνει συχνὰ οὗτος· ἀλλ' εἶνε τάχα ἀληθῆς; ὅταν μία τραγωδία καταλήγῃ διὰ τινος αἱματηροῦ χωρισμοῦ, ὑπῆρξεν ἐν ταῖς πράξεσιν αἰτίνας προηγήθησαν, πάλαι, δισταγμοί, στεναγμοί, συμβουλαι δοθεῖσαι ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἔννοιαν, ἀποτομος ἐπανέλευσις τῆς συνειδήσεως, συμβάντα διάφορα δι' ὧν μεταβάλλεται ἡ ἀπόφασις ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν· δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ εἰς τὸν ἐγκληματίαν καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν κρίνῃ κανεῖς καθ' ἣν στιγμὴν πίπτει ἡ αὐλαία

Αὐτὸ ποῦ ἔπραξε, τὸ ἠθέλησε, διότι χωρὶς ἴσως νὰ προΐδῃ ὅλας τὰς συνεπειὰς ἔλαβεν ὑπ' ὄψει του τὴν βάσιν αὐτῶν· ἡ μέθη τῶν αἰσθήσεων εἶνε μία καπνίζουσα μέθη, ἣτις δὲν ἀπαλάσσει περισσότερον ἐκεῖνον ὅστις παραδίδεται εἰς αὐτήν, ὅσον καὶ ἡ μέθη τοῦ οἴνου· ἐν τινι στιγμῇ ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρξεν ὁ κύριος τῆς εἰμαρμένης του, τίποτε δὲν τοῦ ἦτο εὐχερέστερον ἢ νὰ σταματήσῃ καὶ ἂν δὲν τὸ ἔπραξε, τοῦτο συνέβη διότι ἐφαντάσθη ἑαυτὸν, κατὰ συμπερασμὸν, ὡς ἄνθρωπον ἀνωτέρας δυνάμεως τῶν ἄλλων. Τί εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ ἀποδεικνύει κατὰ τοῦ κατηγορουμένου τὴν εὐχέριαν ἣν εἶχε διὰ νὰ

μὴν εἰσέλθῃ εἰς ἓνα μοιραῖον δρόμον ; Εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος ! Ἐν τίνι στιγμή τὸ ἀναγνωρίζει ; Ὅχι βέβαια ὅταν παρεπέμφθῃ ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, διότι τότε σοβαρεύεται, μόνις αισθανθῆ τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον· ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀνακρίσεως, ὅταν ὀλολύζει ἐνώπιον τοῦ Ἀστυνόμου ἢ ἀφήνει τὴν βωβὴν¹ νὰ ὀμιλήσῃ ἐν τῷ κελλίῳ τοῦ Mazas. Εἶδον εἰς τὴν ζωὴν μου πολλὰς δικογραφίας παθητικῶν ὑποθέσεων : ἔλοιπόν ! δὲν ὑπάρχει μία ἐξ αὐτῶν εἰς ἣν ὁ κατηγορούμενος νὰ μὴν εἶπεν εἰς σημεῖον τι τῆς προδικασίας : « Ἐν μιᾷ στιγμή, ἤμην τελείως ἐλεύθερος, ἡ καρδιά μου δὲν ἦτο αἰχμάλωτος, τίποτε δὲν μοῦ ἦτο εὐκολώτερον παρὰ ν' ἀπομακρυνθῶ, ὅλοι μοῦ ἔδιδον αὐτὴν τὴν συμβουλὴν· ἐπίστευσα ὅτι θὰ ἤμην κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου διὰ νὰ σταματήσω, ἢ ἀπερισκεψία μου μὲ κατέστρεψε ».

Πρέπει τὴν στιγμήν ταύτην νὰ λάβῃ τις τὸν κατηγορούμενον διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον ὅπως τὸν τιμωρήσῃ, ὄχι ὡς κανένα δολοφόνον, οἷος δὲν ὑπῆρξεν οὗτος, ὄχι ὡς κανένα φονεὰ ἢ κανένα βίαιον ἐκ τῶν συνήθων, ἀλλ' ὡς ἓνα ἀδύνατον, ἓνα ἀναποφάσιστον, ἓνα ἀνθρωπον ἔχοντα ὑπερβολικὴν αὐτοπεποιθήσιν καὶ ὅστις πρέπει νὰ δώσῃ λογαριασμὸν εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τὸ αἷμα ποῦ ἐξώδευσεν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς θελήσεώς του, καθ' ἣν στιγμήν τὸ πᾶν ἠδύνατο νὰ θέλῃ, τὸ πᾶν νὰ προΐδῃ καὶ τὸ πᾶν ν' ἀποφύγῃ.

Ἄφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἐκυμάνθη ἡ νομολογία τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῶν παθητικῶν ἐγκλημάτων, τὸ ὀρκωτὸν τοῦ Σηκουάνα φαίνεται ὅτι εἰσῆλθεν ἤδη εἰς ἓνα δρόμον μεμετρομένης καὶ ὑγιoῦς καταστολῆς τοῦ ἀδικήματος· μία ἐφημερὶς²

¹ Ἡ «βωβή» εἶνε συνώνυμος πρὸς τὴν «συνείδησιν» εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν φυλακῶν. Ἐναμνήσεις ἐνὸς Προέδρου τῶν Συνέδρων Κεφ. 8ον, *Εἰς κατηγορούμενος ἄνευ συνειδήσεως*.

² Ἐφημερὶς «Χρόνος» τῆς 28 Ἰανουαρίου 1902.

δικαίως τὸ ἀνέφερον, ὑποδεικνύουσα πόσαι προσβολαὶ κατὰ προσώπων, μὴ τιμωρηθεῖσαι προηγουμένως, εἶχον καταδικασθῆ ἔν ἐπομέναις Συνόδοις καὶ ἀπέδιδε τὴν ἐπελθοῦσαν βελτίωσιν εἰς τὴν δημοσίαν κατηγορίαν ἐκπροσωπευομένην ὑπὸ τινος Ἀντεισαγγελέως τῶν Ἐφετῶν¹ ὅστις, χωρὶς νὰ ἐρευνᾷ ἂν τοῦτο ἦτο νόμιμον, ἀνήγαγε τὰ παθητικὰ ταῦτα ζητήματα εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀξίαν καὶ ἐγνώριζεν ὥστε νὰ κάμῃ νὰ τιμωρῆται, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως καὶ πρὸ ταύτης, ἢ ἔλλειψις τῆς θελήσεως.

«Οἱ δικασταί, ὅσον ἀφορᾷ ἐκεῖνο ὅπερ ἐσυνείθισαν νὰ ὀνομάζουσι «παθητικὰ ἐγκλήματα», ἔχουσι φανῆ ἐνίστε, ἔλεγεν ὁ συγγραφεύς, ἐκτάκτως ἐπιεικείς. Ἐφαίνεται ὅτι μία προσβολὴ διαπραχθεῖσα ὑπὸ τὸ κράτος ἐνὸς πάθους, ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸν ἔρωτα ἢ τὴν ζηλοτυπίαν, θὰ ἔπρεπεν ἴσως νὰ ἡμνηστεύετο ἔνεκεν αὐτοῦ τούτου. Διατί; Δὲν ὑὰ ἡδύνατό τις ἀληθῶς νὰ τὸ εἴπῃ, ἀφοῦ εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν φρονεῖ οὐδὲν ποσῶς εἰμὴ ἐν καταστάσει πάθους τινος καὶ διότι δὲν βλέπει κανεὶς διατί τὰ πάθη τοῦ ἔρωτος θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν μόνον τὸ προνόμιον τοῦ νὰ καθιστῶσιν ἀκαταλογίστους ὅσους παραδίδονται εἰς αὐτά, ἢ ἀπῶα τὰ ἐγκλήματα, ἅτινα δύνανται νὰ διαπράξωσιν. Ὅσον ἄνισος καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ ἐπιείκεια αὕτη τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων, δὲν ἐφαίνετο ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένη καὶ εἰσδύσασα σχεδὸν εἰς τὰ ἡμέτερα ἦθη. Ἐκ τούτου πολὺ συχνὰ ἐξεπλάγημεν ἐπικαλούμενοι μετὰ ζέσεως, διὰ νὰ μὴ σημειώσωμεν τὴν ἀντίδρασιν ἣτις ἀρχίζει νὰ γεννᾶται ἀπὸ τινος χρόνου ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὡς καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων, ἀντίδρασιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τοῦ αἰσθήματος δικαιοσύνης ἀναποσπάστου πρὸς τὸ ἔθνος ὅπερ αἰσθημα καταντᾷ ἐπὶ τέλους μὲ τὴν σειρὰν του νὰ διαδηλοῦται ἐν ταῖς ἐτυμηγο-

¹ Ὁ Ἀντεισαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν κ. Gruppi.

ρίαις τοῦ ὄρκωτοῦ δικαστηρίου. Μὲ ὀλίγην τινα ἐπιμονὴν ἐν τῇ δραστηρίᾳ ταύτῃ καταστολῇ, θέλομεν ἶδει τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐγκλημάτων νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καθ' ἣν εἶδομεν ταῦτα αὐξάνοντα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συστηματικῆς ἐπιεικείας.

Τὸ ὄρκωτὸν δικαστήριον δὲν ἀναμετρᾷ ἐπαρκῶς τὴν ἐπίδρασιν ἣν θέλουσιν ἐξασκήσει αἱ ἐτυμηγορίαι των ἐπὶ τῆς κοινωνίας· δὲν γνωρίζει ὅτι ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν, ὡς εἶνε αἱ παθητικαὶ ὑποθέσεις, αἴτινες κεντῶσι ζωηρότατα πανταχοῦ καὶ πρὸ πάντων ἐν ταῖς λαϊκαῖς τάξεσι τὴν δημοσίαν περιέργειαν, αἱ καταδίκαι ὅπως καὶ αἱ ἀθώωσεις ἔχουσι μίαν μεγάλην ἀπήχησιν· ὅτι πολλοὶ κανονίζουσι τὴν συμπεριφορὰν των ἀναλόγως τῶν δικαστικῶν συνεπειῶν ἅς δύναται νὰ ἔχη αὕτη καὶ ὅτι ἡ θεὰ τῆς φυλακῆς θέλει καταπραῦνει πολλῶ μᾶλλον τὰς ζέσεις των ἢ ὅσον ἡ κενοδοξία τῆς ἀθώωσης ἤθελε τὰς ἐξάψει. Ἄνθρωπός τις, καταδιωχθεὶς κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς Reims ἐπὶ βιαιοπραγίαις σοβαρωτάταις κατὰ τῆς συζύγου του, ἔλεγε : « Μεταμελοῦμαι πολὺ διότι δὲν τὴν ἐφόνευσά, διότι ἂν τὴν εἶχα φονεύσει, ἀντὶ νὰ μὲ παρέπεμπον ἐπὶ πλημμελήματι, θὰ μὲ εἰσήγαγον εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον· θὰ ἦτο μία μακρὰ διαδικασία καὶ τὸ ὄρκωτὸν δικαστήριον ἤθελε μὲ ἀθώώσει ! »

Ἄς ἐξαλειφθῇ λοιπὸν ἡ παράδοσις τοῦ ἐγκληματικοῦ πάθους ! Ἄς καταστῇ ἡ περὶ τῆς ἀθώωσης βεβαιότης ἐν παρομοίαις ὑποθέσεσι μία χίμαιρα ! Ἄς ἐπιμείνη τὸ ὄρκωτὸν δικαστήριον εἰς τὸν νέον του δρόμον· θὰ παρᾶσχη ἐκδούλευσιν εἰς τὰ θύματα ὧν ἡ θεὰ κινεῖ τὸν οἶκτον, ὅταν ἐμφανίζονται, ὡς τοςάκις τὰ ἀντελήφθην, μὲ τὴν ὑγείαν κατεστραμμένην, μὲ διαρκῇ ἀναπηρίαν, μὲ ἀνοικτὰς πληγὰς, τὴν ζωὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀπομυζηθεῖσαν ἐκ τοῦ καυστικοῦ ὑγροῦ, ὥστε ἡ ὑπεράσπισις νὰ ἐνίσταται εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ὀφθαλμῶν, ἐκ φόβου μήπως ὁ ἀποτροπιασμὸς ὄν θὰ

ἤσθάνοντο οἱ ἔνορκοι ἤθελε τοὺς συναρπάσει· ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε μόνον τὰ θύματα ἅτινα θὰ σωθοῦν, θὰ εἶνε αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐμπαθεῖς· θὰ τοὺς διαφυλάξουν ἀπὸ πολλὰς θλίψεις! Πόσα μέλλοντα ἀπωλέσθησαν ἐκ τῶν πληγμάτων τούτων τοῦ πάθους καὶ ποῖα ψυχρὰ ἀπελπισία ἀργότερον, ὅταν αἱ φλόγες αὐταὶ σβεσθῶσι! Μία γυνὴ ἢ κ. Ackerman εἶπε, τὰ τόσον ἀληθινὰ ταῦτα λόγια: «Ὅταν ὁ χρόνος ἔχει διέλθει ἐπὶ τῶν ἐρώτων μας καὶ τῶν θλίψεών μας, ἡ καρδιά μας, ἣτις ἔχει προῦνθῆ, μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὰς παραφοράς της! »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ

2. Τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἠθῶν.

Ἐναντίον τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἠθῶν διαπραττομένων ἐπὶ ἐφήβων, ἡ γαλλικὴ νομοθεσία μᾶς φαίνεται ἐπαρκῶς ὠπλισμένη· ἐκτείνεται ἐν τούτοις πολλῶ ὀλιγώτερον ἐν τῷ δρόμῳ τῆς καταστολῆς ἢ τὸ πλείστον μέρος τῶν ξένων νομοθεσιῶν· οὕτω, ἐξ ἑνὸς μέρους, ὁ γαλλικὸς νόμος ἐγκαταλείπει εἰς τὴν κοινὴν γλεύην, χωρὶς νὰ τὰ τιμωρῇ, τὰ ἠθῆμας κατηγορίας ἰδιαίτερώς ἀνοσίου ἅτινα εἰσὶ κολάσιμα εἰς τοὺς Κώδικας, Γερμανικόν, Αὐστριακόν καὶ Οὐγγρικόν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Ἀγγλικούς νόμους¹· ἐξ ἄλλου δὲ οἱ γαλλικοὶ νόμοι δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ καταδιώκωνται ἐκεῖνα ἅτινα ἀνωτέρω ἀπεκαλέσαμεν², τὰ ἐγκλήματα τῶν ἀνιόντων, ὅταν τὰ τέκνα εἶνε ἐνήλικα ἢ χειράφετα ἐκ τοῦ γάμου, ἐνῶ οἱ Κώδικες Ἰταλικός, Αὐστριακός, Οὐγγρικός, Γερμανικός καὶ οἱ Κώδικες τῆς Ζυρίχης καὶ τοῦ Tessin τιμωροῦσι τὰ αὐτὰ ἀδικήματα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ βίου τῶν ἀνιόντων· ἕξομοιοῦσι μάλιστα πρὸς τὴν αἰμομιξίαν τὰ πραγματικὰ γεγονότα τῆς αὐτῆς φύσεως, ἅτινα τελοῦνται μεταξὺ συγγενῶν ἐν γραμμῇ ἀνιούσῃ καὶ καπιούσῃ καὶ μεταξὺ ἀδελφῆς καὶ ἀδελ-

¹ Ἡ Ἰταλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἰσπανία συμφωνοῦσιν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πρὸς τὴν Γαλλίαν.

² Ἰδε Κεφάλαιον XI. *Οἱ ἀνιόντες.*

φοῦ¹. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἰταλικὴ νομοθεσία περιορίζει τὴν καταδίωξιν εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν «αἱ περιστάσεις τῆς τελέσεως θὰ ἦσαν τοιαύτης φύσεως ὥστε νὰ προξενήσωσι κοινὸν σκάνδαλον», ἀλλὰ καὶ ὁ περιορισμὸς οὗτος καταδεικνύει ὀπόσον ὁ γαλλικὸς νόμος ὑπῆρξε περιεσκεμμένος καὶ προβλεπτικὸς μὴ εἰσδύσας πολὺ ἐν τοῖς ἀπορρήτοις τῆς οἰκογενείας· διότι τίνι τρόπῳ νὰ καθορίσῃ τις πόθεν ἀρχίζει τὸ σκάνδαλον καὶ τάχα τὰ δικαστήρια εἶνε πράγματι ἄξιοι κριταὶ ἐν παρομοίῳ θέματι ; Τὸ καλλίτερον εἶνε, ἐν τοῖς προβλήμασι τούτοις, σπανίοις εὐτυχῶς, τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, νὰ ἀφήσῃ κανεὶς τὴν λύσιν εἰς τὴν συνείδησιν.

Ἄλλ' ἐάν, ἀφήνοντες κατὰ μέρος τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῶν ἐφήβων ἅτινα σπανίζουσιν, ἐπαναφέρωμεν τὸ θέμα ὅπερ εἰδικώτερον ἐπραγματεύθημεν, τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῶν παιδίων, θέλομεν εὖρη ὅτι, ἐν τῷ θέματι τούτῳ, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν αὐξήσιν τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων καὶ τὴν συχνὴν αὐτῶν ἀτιμωρησίαν, ὁ γαλλικὸς νόμος παρουσιάζει κενὰ καὶ ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις ἵνα ἐπὶ τριῶν κυρίων σημείων ἐρανοῦσῃ οὗτος τὴν συμπλήρωσιν παρὰ τῶν ξένων νομοθεσιῶν.

I

Ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς εἰς ἣν εἶνε ἐκτεθειμένον ἐκ τῆς ἡλικίας του καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς φύσεώς του, τὸ παιδίον δὲν προστατεύεται πράγματι εἰμὴ ἂν γείνη ἀποδεκτὸν ὅτι ἡ διαφθορὰ αὕτη θέλει τιμωρεῖται πάντοτε, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ παιδίον ἤθελε συναινέσει εἰς τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις.

¹ Τὸ Βέλγιον, αἱ Κάτω Χῶραι καὶ ἡ Ἰσπανία συμφωνοῦσιν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πρὸς τὴν Γαλλίαν. Ἴδε καὶ Ἑλληνικὸν Ποιν. Κώδικα, ἐν ἀρθρῳ 281.

Ἐ λοιπόν! τὰ παιδιά δὲν προστατεύονται ἐν Γαλλίᾳ ἤτοι δὲν εὐρίσκονται εἰς τοιαύτην ἀμυντικὴν θέσιν εἰμὴ μέχρι τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους· τὸ δέκατον τρίτον ἔτος δὲν εἶνε κυρίως ἢ ἡ ὀνομαστικὴ ἡλικία, διότι μόλις τὸ παιδίον ἐγγίζει τὸ δωδέκατον ἔτος, ὁ δικηγόρος ἀνοίγει συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἐσφαλμένων ἀριθμῶν ψηφίων, ἅτινα φέρονται γεγραμμένα ἐν ταῖς γεννητηρίοις πράξεσι καὶ προκαλεῖ νομικὰς ἀμφιβολίας παρὰ τοῖς ἐνόρχοις λέγων αὐτοῖς ὅτι ὀλίγους μῆνας ἀργότερον, ὅταν τὸ θῦμα ἤθελε συμπληρώσει τὸ δέκατον τρίτον αὐτοῦ ἔτος, ἡ κατηγορία ἤθελεν εἶσθαι ἀπαράδεκτος πλέον· συμπληρωθέντος τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τυπικῶς καὶ τοῦ δωδεκάτου πραγματικῶς, τὰ ἐπὶ τῶν παιδῶν ἐγκλήματα δὲν δύνανται νὰ τιμωρηθῶσιν εἰμὴ ἐφ' ὅσον ἡ δημοσία κατηγορία ἀποδείξει καὶ τοῦτο σπανίως εἶνε ἐφικτόν, ὅτι ὁ ὑπαίτιος ἤσκησε βίαν ἐπὶ τοῦ παιδὸς καὶ ὅτι τοῦτο ἀντίστη. Ἐπιζήλωμαί πάντας ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὴν πείραν τοῦ Κακούργουδικείου: μήπως τὰ παιδιά ταῦτα τὰ δεκατριετῆ, τὰ καχεκτικὰ καὶ ῥαχιτικὰ, ὅσα βλέπομεν αὐτὰ καθημερινῶς, μεταξύ τῶν ὁποίων οἱ ἀσελγεῖς φροντίζουσι νὰ εὐρίσκωσι βωβούς συνενόχους, εἶνε εἰς κατάστασιν ν' ἀντιστῶσιν; Εὐρίσκονται τόσον ὀλίγον εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε τὸ πλεῖστον τῶν μηνύσεων ἐπὶ ἐγκλήμασι κατὰ τῶν ἡθῶν καταλήγουσιν εἰς ἀπαλλακτικὰ βουλευμάτα, ὅσας τὸ θῦμα εἶνε ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ζωῆς ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους: ἄνευ βίας, τὸ ἀδίκημα δὲν εἶνε κολάσιμον, μετὰ βίας, ἢ ἀπόδειξις εἶνε ἀνέφικτος.

Ἐν ἔτει 1832, τὸ ἀμυντικὸν ὄριον, ὅπερ δὲν εἶχεν ὑποδειχθῆ ἐν τῷ Ποινικῷ Κώδικι τοῦ 1810, ὠρίσθη εἰς τὸ ἐνδέκατον ἔτος, παρὰ τὰς προσπαθείας ἐνὸς βουλευτοῦ, ὅστις εἶχεν ὑποβάλλει τὴν πρότασιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἵνα αἱ κατὰ τῆς αἰδοῦς προσβολαὶ ἄνευ βίας τιμωρῶνται μέχρι τῆς ἡλικίας τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους: ἐν ἔτει 1863, ἠῦξησαν τὸ ἀμυν-

τικὸν ὄριον ἀπὸ τοῦ ἑνδεκάτου εἰς τὸ δέκατον τρίτον ἔτος¹, ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὴν ἀρκετὰ παρὰξενον ταύτην ιδέαν ὅτι ἀφοῦ αἱ μεσημβριναὶ χῶραι, ὡς ἡ Πορτογαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία, εἶχον δεχθῆ τὸ δωδέκατον ἔτος καὶ αἱ χῶραι τοῦ Βορρᾶ, ὡς ἡ Γερμανία, τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος, ἡ Γαλλία ἔδει νὰ δεχθῆ τὸ μέσον ἔτος τῶν δέκα τριῶν: μὲ τὴν φυσικὴν ἐξασθένησιν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μίας ιδιοσυγκρασιῶν, τῶν νευρικῶν ἐπιδράσεων καὶ τῆς προόδου τῆς ἐλευθεριότητος, ἔπρεπε ν' ἀποφασισθῆ ἵνα τὰ κατὰ τῶν ἡθῶν ἐγκλήματα τιμωρῶνται ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν συντρέχει βία, ὁσάκις τὸ θῦμα τοῦ ἐγκλήματος δὲν ἔχει συμπληρωμένον καὶ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος ἣτις εἶνε ἡ νόμιμος πρὸς γάμον ἡλικία τῆς γυναικός. Πᾶσα ἀσελγῆς προᾶξις κατὰ νεαρᾶς κόρης ἔπρεπε, κατὰ τρόπον γενικὸν νὰ καταστέληται, ἀνεξαρτήτως τῆς συναισέσεώς της, μέχρι τῆς ἡλικίας καθ' ἣν ἡ ἀστική νομοθεσία ἀναγνωρίζει ταύτην φυσικῶς ἱκανὴν πρὸς γάμον: καὶ τὸ ὅριον τοῦτο ἔπρεπε πανταχοῦ νὰ ὑπάρχη τὸ αὐτό. Ἀφοῦ τευμαίρεται ἀνικανὸς νὰ συναινέσῃ πρὸς γάμον, ὅστις εἶνε προᾶξις νόμιμος, ἐν τίνι τίτλῳ θὰ ἡδύνατο ν' ἀναγνωρισθῆ ἱκανὴ ὅπως παραδοθῆ πρὸς μίαν ἐπαίσχυντον προᾶξιν ;»²

II

Ἀφοῦ ἀναβιβασθῆ εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 331 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος ὁρισθὲν εἰς τὸ δέκατον τρίτον ἔτος, θὰ συνέφερε νὰ εἰσαχθῆ ἐν τῷ Ποινικῷ ἡμῶν Κώδικι μία διάταξις ἀνάλογος πρὸς

¹ Ὁ Κώδιξ τοῦ πριγκιπάτου τοῦ Μονακό εἶνε ἡ μόνη νομοθεσία ἐν Ἑυρώπῃ, ἣτις παρεδέχθη ὡς καὶ ἡ Γαλλία τὴν ἡλικίαν τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους.

² Lacointa, *Εἰσαγωγή εἰς τὸν Ἰταλικὸν Ποινικὸν Κώδικα*.

τὸ ἄρθρον 247 τοῦ Κώδικος τῶν Κάτω Χωρῶν ὅπερ ἔχει ὡς ἑξῆς :

« Ἄρθρον 247. — Ὅστις ἐνεργεῖ πράξεις ἀνηθίκους μετὰ προσώπου ἡλικίας κάτω τῶν δέκα ἕξ ἐτῶν, ἢ ἐξωθεῖ τοῦτο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πράξεων τοιοῦτου γένους, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τὸ πολὺ ἕξ ἐτῶν ».

Ἡ ἂν θεωρηθῆ προτιμώτερον, ν' ἀποδεχθῆ τις τὴν ἀκριβεστέραν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 335 τοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος : « Θέλει τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως ἀναβιβαζομένης μέχρι τριάκοντα μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς δραχμῶν πενήκοντα μέχρι χιλίων πεντακοσίων φράγκων, πᾶς ὅστις, τῇ βοήθειᾳ πράξεων ἐλευθεριότητος, ἤθελε διαφθεῖρει ἀνήλικον πρόσωπον ἡλικίας μικρότερας τῶν δέκα ἕξ ἐτῶν ».

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ λεχθῆ ὅτι διὰ τῆς φράσεως « πράξεις ἀνήθικοι » ὡς καὶ « πράξεις ἐλευθεριότητος » ἐννοοῦνται πραγματικά γεγονότα, γεγονότα φυσικά, οὐχὶ δὲ διαφθορὰ προσερχομένη ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων, εἰκόνων, ἀνηθίκων παραστάσεων ἢ ἐτέρων γεγονότων μεμπτῶν, ἅτινα ἀνάγονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἠθικῆς.

Τὸ νέον τοῦτο ἀδίκημα, ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ ὀρισθῆ ὡς ἀδίκημα προκλήσεως εἰς διαφθοράν, μὴ ὑφιστάμενον εἰμὴ ἐπανορθωτικὰς ποινὰς, θὰ ἐφέρετο ἐπωφελῶς ὡς συναφὲς ἀδίκημα ἐν πάσαις ταῖς ἐγκληματικαῖς διώξεσιν ἐπὶ προσβολαῖς κατὰ τῆς αἰδοῦς, ἐν αἷς οἱ ἔνορκοι συχνὰ διαποροῦσι μὲ τὸν νομικὸν ὅρον προσβολή· ἀλλὰ τὸ νέον ἄρθρον θὰ εἶχε πρὸ πάντων ὡς σκοπὸν ν' ἀντιταχθῆ εἰς τὰς συνεπείας, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς νομολογίας τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ ποινικοῦ Κώδικος. Τὸ ἄρθρον 334 τιμωρεῖ τὴν πράξιν « τῆς προσβολῆς κατὰ τῶν ἡθῶν, διὰ τῆς προκλήσεως, εὐνοίας ἢ διευκολύνσεως τῆς ἀσελγείας ἢ τῆς διαφθορᾶς τῆς νεότητος τοῦ ἐνὸς ἢ ἐτέρου φύλου κάτω τῆς ἡλικίας τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους »· ἀλλὰ κατὰ τὰς

νεαρωτέρας ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου, «τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ κατὰ τῶν ἀσκούντων τὸν προξενητισμόν : δὲν ἄπτεται ἐκείνου ὅστις παρ' ὄλον τὸ ἐπαίσχυντον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀσελγείας, δὲν διέπραξεν εἰμὴ πράξεις προσωπικῆς καὶ ἀμέσου σαγηνεύσεως καὶ δὲν κατέστη μεσάζων πράκτωρ ἀσελγείας καὶ διαφθορᾶς».

Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι, παρὰ τὴν ἀνηλικιότητα τῶν θυμάτων, αἱ μᾶλλον σαδιστικαὶ ἐπινοήσεις, διαφεύγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πᾶσαν ποινικὴν δίωξιν.

Διὰ τὴν ἀκαταπολεμηθῆναι τὸ ἀνίσχυρον τοῦτο τοῦ νόμου κατέναντι μιᾶς ἐπικινδύνου ἐπιδημίας, αἱ Εἰσαγγελίαι ἐπαγρυπνοῦσι μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἐπὶ τῶν περιχώρων καὶ ἂν ὑπάρχη καὶ ἡ ἐλαχίστη παραβίασις δικαιολογοῦσα τὴν τήρησιν τῆς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν διαδικασίας, ὁ διαφθορεὺς ἐνεργῶν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν του παθῶν, καταδιώκεται ὑπὸ τὸ πρόσημα προσβολῆς κατὰ τῆς δημοσίας αἰδοῦς· ἐνίοτε μάλιστα ἂν τὰ γεγονότα τοῦ προσήματος ἀποκαλύπτουν τὴν πλειονότητα προσώπων προστιθεμένων εἰς ἀνηλικιότητά τινα τῶν πραγμάτων, ἐφαρμόζουσι τὸ ἄρθρον 334 ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἐξωθήσεως μιᾶς ἀμοιβαίας σχολῆς διαφθορᾶς· ὁ διαφθορεὺς θεωρεῖται ὡς «μεσάζων πράκτωρ τῆς διαφθορᾶς» κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς ὅρους τῆς νομολογίας· ἀπὸ ὑποτελεῖς ἐν τῷ προξενητισμῷ καθίσταται προξενητὴς ἐν ἰδίῳ λογαριασμῷ.

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος οὐδέποτε τελεῖται χωρὶς νὰ προκαλέσῃ μεγάλην διαμαρτυρίαν ἀπὸ μέρους τῆς ὑπερασπίσεως, ἐναντίον τῶν ἐκτροχιάσεων τούτων τῆς νομολογίας. Ἐννοεῖ τις καλῶς, λέγουσι τότε πρὸς τὴν δημοσίαν κατηγορίαν, τὸ νὰ ζητεῖτε τὴν καταδίκην τοῦ Ξ . . . διότι εἶχεν ἐξωθήσει ἀμέσως ἐν τῷ συμφέροντι τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν προσωπικῶν του ἐπιθυμιῶν, τὴν διαφθορὰν τῶν ἀνηλικίων Υ . . . καὶ Ζ . . . ἀλλὰ δὲν δύναται

τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν καταδίωξιν τοῦ Ξ . . . ἐπὶ ἐξωθήσει, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ μεσάζοντος, εἰς διαφθορὰν τῆς ἀνηλικίου Υ... ὑπὸ τῆς ἀνηλικίου Ζ..., καὶ αἰτινες ἀνήλικιοι Υ... καὶ Ζ... δὲν εἶχον νὰ μάθωσιν ἢ μία καὶ ἡ ἄλλη ἀμοιβαίως τίποτε ἀπὸ ἀπόψεως διαφθορᾶς.

Ἐξεταζόμενον στενῶς, τὸ θέμα τοῦτο τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς, εἶνε μᾶλλον ῥητορικὸν ἢ δικονομικόν, διότι οἱ νόμοι ἐπὶ τῶν ἀνηλικίων δὲν ἐτάχθησαν διὰ τὴν ἀποκλειστικὴν αὐτῶν προστασίαν ἐν ᾧ χρόνῳ εἰσὶν αὐταὶ ἐνάρετοι, τὰς προστατεύουν ἕνεκα τῆς ἀνηλικιότητός των ἥτοι ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν ἐκ τῆς ἀνηλικιότητός των· καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀνηλικιότης, ἥς ποιοῦνται ἐξαίρεσιν ἐν τῷ θεματι τούτῳ, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι πρὸς τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑπαιτίου εἶχε θίξει, ὡς ὑποστηρίζεται τοῦτο, τὰ ἔσχατα αὐτῆς ὄρια; Ἐν παρομοίῳ θεματι τὸ πεδίον εἶνε τόσον εὐρὺ ὥστε, ὅσον καὶ ἂν εἶνε διεφθαρμένον ἐν πρόσωπον νὰ εἶνε πάντοτε δυνατόν νὰ προστεθῇ κάτι εἰς τὴν διαφθορὰν του.

Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι, ὡς γίνεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 335 τοῦ Γαλλικοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, ἐπιβαλλομένη «διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 334 καὶ 335 καὶ τῆς ἐρμηνείας τῆς δοθείσης εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τούτων πρὸς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ σώματος τούτου πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας», δὲν συλλαμβάνει τὸ κακὸν εἶμῃ ἐκ τῶν μικρῶν αὐτοῦ πτυχῶν, δίδουσα λαβὴν εἰς σοβαρὰς ἀντιγνομικὰς συζητήσεις καὶ ὅτι θὰ ὑπῆρχε συμφέρον, διὰ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς πᾶσαν ἀντίθεσιν καὶ πᾶσαν κριτικὴν, νὰ διαμορφωθῇ ἐν ἄρθρον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἄρθρον 335 τοῦ Ποινικοῦ Ἰταλικοῦ Κώδικος.

III

Ἄν αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἠκόλουθοῦντο, τὸ ἄρθρον 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος θ' ἀπέμενε καθαρῶς ἐφαρμόσιμον ἐπὶ τοῦ

προξενητισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ οἱ Ἴταλοὶ ὀνομάζουσι *lenocinio*. ἄλλ' ἀφοῦ διατυπωθῆ, ὡς ὁ κ. Berry τὸ ὑπεδείκνυεν ἐν τῇ πρὸς τὸ γενικὸν συμβούλιον ἐκθέσει καὶ ὅπως τὸ ἀπεδείξαμεν, ὅτι οἱ προαγωγοὶ δὲν ἐπιτυγχάνουσι ἐν τῷ ἔργῳ των εἰμὴ διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν πρακτόρων, ἐνεργούντων μεμονωμένως καὶ κατ' εὐκαιρίαν, θὰ συνέφερε διὰ τὰ πλήρη τις τὴν μεσιτείαν ν' ἀπαλειφθῆ ἐκ τοῦ ἄρθρου 335 ἢ λέξις *συνήθως* καὶ τὰ τιμωρῆται, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ Ἰταλικῷ Κώδικι, «πᾶν πρόσωπον ὅπερ, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἀλλοτρίου πάθους, ἤθελε παρασύρη εἰς πορνείαν ἢ ἐξωθήσει εἰς ἀσέλγειαν ἀνήλικον πρόσωπον».

Ἀντὶ τῆς περιπτώσεως τῆς συνηθείας, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀξιῶσθαι ὡς στοιχεῖον, τὸν σκοπὸν κέρδους ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς Κώδικας Γερμανικόν, τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τὸν τῆς Ζυρίχης. Ὁ Κώδιξ τῶν Κάτω Χωρῶν διευτύπωσε τὸν ὅρον τοῦτον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Τιμωρεῖται ὡς μεσάζων, πᾶν πρόσωπον, ὅπερ ἐπὶ σκοπῷ κέρδους καὶ ἐκ προθέσεως, προκαλεῖ ἢ ὑποθάλλει τὴν ἀσέλγειαν ἀνήλικου τινος μετὰ τρίτου, ἢ ἔχει ὡς ἐπάγγελμα νὰ προκαλῆ ἢ νὰ ὑποθάλλῃ ἐκ προθέσεως τὴν ἀσέλγειαν ἀνήλικου τινος μετὰ τρίτου. (Ἄρθρον 250). Τῷ ὄντι, τὸ κέρδος πάντοτε ἀνευρίσκειται καὶ ἂν κατὰ τύχην συνηγᾶτο εἰς μεσάζων ὅστις ἤθελεν ἐνεργήσει ἐξ ἐκδικήσεως κατὰ νεαρᾶς κόρης ἢ ἐξ ἔχθρας πρὸς τὴν οἰογένειάν της, οὗτος ἤθελεν εἶσθαι πλέον ἔνοχος τοῦ πράκτορος ἐκείνου τῆς Ἀφροδίτης, ἀναλαβόντος ἀντὶ χρήματος τὴν ἐπιχείρησιν· καθ' ἡμᾶς ἢ λύσις ἔγκειται εἰς τὸ νὰ ἀφήσῃ τις εἰς τὰ δικαστήρια τὴν ἐξακριβῶσιν τῶν περιστάσεων τῆς πρακτορείας καὶ τὸ σχέδιον νόμου ὅπερ θὰ εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ὅρου *συνήθως* τοῦ ἄρθρου 334 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, θὰ ἦτο καθ' ἡμᾶς τὸ συντομώτερον καὶ τὸ καλλίτερον.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους, τὸ ἐμπόριον τῶν λευκῶν θὰ

συνήντα δυσχερείας ἄς σήμερον δὲν εὐρίσκει, οἱ πράκτορές του δὲν θὰ ἐβάδιζον πλέον μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλὰ καὶ δὲν θὰ ἔβλεπέ τις ν' ἀναπτύσσεται, ἀναλώμασι τῆς νεότητος ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς ἀθωότητος, ἐμπορία μὲ τὴν τιμὴν τοῦ χρυσοῦ, καθ' ἣν αὐτὸς ποῦ ἀγοράζει ὅσον καὶ αὐτὸς ποῦ πωλεῖ, ἀπολαμβάνουσι τῆς αὐτῆς ἀτιμωρησίας: ὁ ἀγοραστής, διότι δὲν ἐπεξήτησεν ἢ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ παθῶν καὶ ὁ πωλητῆς διότι, ἂν ἐξασκῇ τὸ ἐμπόριον, δὲν ἔχει τὸ χρῆσμα τοῦ ἐπαγγέλματος.

IV

Θὰ προσθέσω ὡς ἀντίδοτα ἔμμεσα τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῶν ἠθῶν καὶ πρὸ πάντων κατὰ τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἀνιόντων, τὴν φοίτησιν τῶν ἀσύλων καὶ τῶν σχολείων, ἅτινα ἐμποδίζουν τὰ παιδιά νὰ τριγυρίζουν εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὴν ἐπιμᾶλλον αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν ἔτει 1889 παρὰσκευασθέντος νόμου, τῇ εἰσηγήσει τοῦ γερουσιαστοῦ Roussel, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν κακομεταχειριζομένων παιδῶν ἢ ἠθικῶς ἐγκαταλελειμένων. Τὸ ἄρθρον 2^{ον} τοῦ νόμου τούτου, ἐπιτρέπει τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ μητέρων οἵτινες ἐκθέτουσι, διὰ τινος κοινῶς γνωστῆς συμπεριφορᾶς ἀναξιοπρεποῦς καὶ σκανδαλώδους, τὴν ἠθικὴν τῶν τέκνων· καὶ κατὰ τὸ 3^{ον} ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου, ἡ περὶ ἐκπτώσεως ἐνέργεια δύναται ν' ἀσκηθῇ οὐ μόνον παρὰ συγγενῶν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς Εἰσαγγελίας. Τὰ ἐγκλήματα τῶν ἀνιόντων, ὧν τὴν ἱστορίαν ἐξεθέσαμεν, ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὴν ἐκδήλωσιν των ἐν ταῖς οἰκίαις; οἱ γείτονες τὰ γνωρίζουσι καὶ αἱ ἐπαίσχυντοι αὐταὶ σχέσεις φθάνουσι ταχέως, τοῦλάχιστον ὡς βοή εἰς τὰ ὄψα τῶν Ἀστυ-

νόμων. Ἄς λάβουν οὗτοι τὸ μέτρον νὰ ὑποδεικνύωσι τὴν ἀπήχησιν ταύτην εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν· ὑπὸ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο πρόσχημα θὰ ἀπειληθῇ ὁ πατήρ ὅτι θὰ τοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ τέκνον του· διὰ ν' ἀποφύγη μίαν ἀπόφασιν ἐκπτώσεως, ἣτις θὰ ἐκοινολογεῖτο εἰς τοὺς γείτονας καὶ θὰ τοῦ ἐπροξένει μίαν ταπείνωσιν, ὁ πατήρ θὰ προτιμήσῃ νὰ τοποθετήσῃ κάπου τὸ τέκνον του καὶ αὐτὸ θέλει σωθῆ. Τὸ ἐνδιαφέρον σημεῖον ἦτο νὰ δοθῇ κῦρός τι εἰς τὴν διαταγὴν, ἣτις θὰ ἐδίδοτο εἰς τὸν πατέρα ὅπως τοποθετήσῃ τὸ παιδίον ἐκτὸς τοῦ οἴκου του· τὸ κῦρος τοῦτο θὰ ἦτο ἡ ἀπειλὴ ἐκπτώσεως· δὲν δύναται τις ν' ἀμφιβάλῃ ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀποτελεσματικὴ, διότι εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες εἶνε ὀλιγώτερον πατέρες καὶ οἵτινες οὐδὲν τῶν καθηκόντων τούτων ἐκπληροῦσι, στενοχωροῦνται ἐν τούτοις ὅταν πρόκειται νὰ ἐκπέσωσι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας των· διακρίνει τις τοῦτο καθημερινῶς ἐκ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν οἱ μᾶλλον ἄθλιοι προβάλλουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης ἐκπτώσεως ἐν ταῖς ὑποθέσεσιν ἐπαιτείας.

Τέλος, τὰ ἐνδιαιτήματα εἶνε ἐκεῖνα, ἅτινα παίζουσι μέγαν ῥόλον ὡς πρὸς τὴν ἀνηθικότητα τῆς οἰκογενείας· ἄς θελήσῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ ἀναμνησθῇ ὅ,τι εἶπον περὶ τοῦ τοιούτου συγχρωτισμοῦ. Εἶδον ἐν τινι ὑποθέσει κατὰ πατρὸς κατηγορηθέντος ἐπὶ ἐγκλήματι κατὰ τῶν ἡθῶν ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ θυγατρὸς, τὴν καταμήνυσιν προερχομένην ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ, ὅστις ἔνεκα τῶν ὄρων ὑφ' οὓς διητῶντο ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ὑπῆρξεν ὁ μάρτυς τῆς πατρικῆς ἀσελγείας. Τὰ ἐνδιαιτήματα ἅτινα ἡ Φιλανθρωπικὴ Ἑταιρεία ἀνεγείρει ἐν πάσαις ταῖς συνοικίαις τῶν Παρισίων, ἀποτελούμενα τοῦλάχιστον ἐκ δύο διαμερισμάτων καὶ συνενούντα ὑπὸ μίαν καὶ μόνην κλειδα πᾶν ὅ,τι ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου, θὰ ὠφελήσουν πολὺ, ἂν ἐξελιχθῶσιν, ἐπὶ τῆς ἠθικοποιήσεως τῶν πτωχῶν τάξεων καὶ μεταφέρω πιστῶς ἄνευ σχολίων, τὴν ἀκόλουθον σελίδα τῶν πεπραγμένων, ἅτινα εἰσηγήθη ἐνώπιον τῆς Γενι-

κῆς συνελύσεως τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρείας τῆς 2^ας Ἰουνίου 1901 ὁ κ. Sangnier :

«Τὸ οἶκημα τῆς λεωφόρου τοῦ Saint-Mandé, ἀριθμὸς 3^{ος}, εἶνε μεγαλειότερον τῶν δύο ἀδελφῶν του. Περιλαμβάνει 55 κατοικίας, 10 πλειότερας τοῦ οἰκήματος τῆς λεωφόρου τῆς Grenelle. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δωματίων ποικίλλει ἐν ἐκάστῳ πατώματι, πάντα ὅμως ἔχουσιν ἀνὰ ἓν μαγειρεῖον καὶ ἀποχωρητήριον ἰδιαίτερα. Μερικαὶ κατοικίαι, δέκα πέντε περίπου, ἔχουν μαγειρεῖον μὲ μίαν ἐστίαν τελευταίου συστήματος, μίαν αἰθουσαν ἐστιατορίου καὶ δύο μεγάλα δωμάτια. Οὔτε μία γωνία τοῦ οἰκήματος δὲν εἶνε σκοτεινή. Τὸ ὕδωρ καὶ τὸ φωταερίον κυκλοφοροῦσι πανταχοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐνοίκου. Μία μεγάλη βελτίωσις θὰ γίνῃ ἐν τῇ οἰκοδομῇ ταύτῃ· ὁ πεπειραμένος ἡμῶν ἀρχιτέκτων θὰ ἐξεύρῃ τὸ μέσον τῆς ἐντὸς τῆς μεγάλης αὐλῆς ἐγκαταστάσεως ἑνὸς πλυντηρίου καὶ ἑνὸς στεγνωτηρίου. Αἱ γυναῖκες τῶν ἐργατῶν μας θὰ δυναθῶσιν, ἐκ περιτροπῆς, νὰ πλύνωσι τὰ ἀσπρορρούχα τῆς οἰκογενείας, χωρὶς νὰ ἐξέρχονται τοῦ οἰκήματος καὶ νὰ τὰ στεγνώνουσι χωρὶς νὰ τ' ἀπλώνουν ἐντὸς τῶν κατοικιῶν των. Ὁ νεωτερισμὸς οὗτος καταργεῖ τὸ δημόσιον πλυντήριον, τὸν τόπον τοῦτον τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν καὶ προστατεύει τὰ παιδιά κατὰ τοῦ κακοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, προκαλουμένου συχνάκις ἐκ τῆς ἀνθυγιεινῆς ἐξατίσεως τῶν ἀσπρορρούχων ποῦ ἀπλώνονται ἐντὸς τῶν δωματίων».

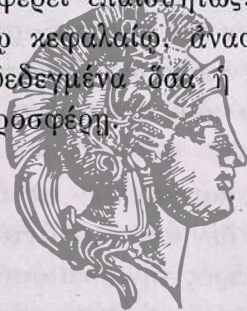
Συνελόντι εἶπεῖν, ἄς καταπολεμήσωμεν τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος διὰ τῶν ἐτμηγοριῶν τοῦ ὄρκωτοῦ δικαστηρίου καὶ τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἡθῶν διὰ νομοθετικῶν μεταρρυθμίσεων· ἄς ἀναπτύξωμεν τὰ παιδικὰ ἄσυλα, ἄς ἀσκήσωμεν αὐστηρὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ ἄς ἰδρῦσωμεν ἐργατικούς συνουκισμοὺς διὰ τοὺς πτωχοὺς.

Ἴδου τὰ προληπτικὰ ἀντίδοτα, ἅτινα ἡ κοινωνικὴ μας κατάστασις δύναται νὰ προμηθεύσῃ: ὑπεράνω τούτων, θὰ

ὑπάρχουν πάντοτε τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ ἀντίδοτα, αὐτὰ ἅτινα καθιστοῦν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἰσχυροτέραν τοῦ ἔρωτος καὶ ἀνωτέραν τῆς σαγηνεύσεως τῶν αἰσθήσεων· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ διακρίνη τις, ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς, ὡς τοῦτο ἐπράξαμεν ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς, μεταξὺ ἀντιδότων προληπτικῶν καὶ ἀντιδότων κατασταλτικῶν.

Τὰ ἠθικὰ ἀντίδοτα πρὸς πρόληψιν τοῦ κακοῦ εἶνε τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ χρησιμεύοντα διὰ τὴν καταστολὴν του· ἂν ἐκεῖνος ὅστις οὐδέποτε ὑπέκυψεν εἰς μίαν μικροτέραν δόσιν ἐμπειρίας, ἔχει ἐν δευτέρᾳ περιστάσει μεγαλειτέραν δύναμιν διὰ ν' ἀντιταχθῆ, ὅπως καὶ ἂν λογισθῆ, ὁ τρόπος τῆς θεραπείας πρὸ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν δὲν διαφέρει ἐπαισιητῶς. Ἐπίσης συνεκεντρώσαμεν ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ, ἀναφορικῶς τοῖς κατὰ δίκους, πάντα τὰ παραδεδεγμένα ὅσα ἢ ἠθικὴ ἄποψις τοῦ ζητήματος ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

ΑΝΤΙΔΟΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ

Ἡ Ἀναγέννησις διὰ τῆς Προστασίας.

«Τὸ πάθος, εἶπεν ἡ Κυρία Στάελ, εἶνε οἱ ὄνυχες τοῦ ἱέρακος, ὑφ' οὓς ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀνεξαορτησία ὑποκύπτουσι».

Εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀνεξαορτησίαν προσθέσατε ὡς ἐξ ἴσου ὑποκυπτούσας ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ πάθους, τὴν παρουσίαν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν τιμὴν, ὅταν τὸ πάθος κατέστη ἐγκληματικόν.

Ἡ ποινή, ἣτις καταστέλλει τὰ ὑπὸ τοῦ πάθους ἐμπνευσθέντα ἐγκλήματα, δὲν ἀποτελεῖ ἀντίδοτόν τι· ἀφ' οὗ ὁ κατὰδικος πληρώσει τὸ πρὸς τὴν δικαιοσύνην χρέος του, ἂν τίποτε δὲν ἔχει ἀλλάξει ἐν τῇ κατ' ἰδίαν φύσει τοῦ ὑποκειμένου του, ὁ ἱέραξ καὶ ὁ ἀπελεύθερος συμπίπτουσι. Ἴνα ἡ ποινή καταστῇ ἀντίδοτον, πρέπει νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀναγέννησιν· μετὰ τὸ ἐγκλημα, ἡ ποινή, μετὰ τὴν ποινήν, ἡ ἀναγέννησις.

«Μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐγκλήματος, λέγει ὁ Dostoïewsky περαινὼν τὸ *Ἐγκλημα καὶ τὴν τιμωρίαν*, ἀρχίζει μίαν δευτέραν ἱστορίαν, ἢ ἱστορίαν τῆς βραδείας ἀνανεώσεως ἑνὸς ἀνθρώπου, τῆς προοδευτικῆς ἀναγεννήσεώς του, τῆς βαθμιαίας μεταβάσεώς του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κόσμου εἰς ἄλλον. Ὁ Raskolnikoff ἠγνόει ὅτι ἡ νέα του ζωὴ δὲν θὰ τοῦ ἐδίδετο εὐκόλως καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἀποκτήσῃ ἀντὶ τιμῆς μακρῶν καὶ ἐπιμόχθων προσπαθειῶν».

Ἡ πείρα τοῦ Δικαστηρίου τῶν Κακουργιοδικῶν καταδει-

κνύει τὴν δυσχέρειαν τῶν τοιούτων προσπαθειῶν· ἐκ ταύτης διδάσκεται τις ὅτι τὸ κακῶς πράττειν ὀδηγεῖ συχνὰ εἰς τὸ ὑποφέρειν πολὺ· ἀλλ' ὅτι διὰ νὰ μὴ πράττῃ τις κακῶς, δὲν πρέπει νὰ αισθανθῇ τὸ κακὸν ἢ νὰ τὸ ἀποφύγῃ μόλις τὸ αισθανθῇ. Ἡ ἀσθένεια, ἔλεγον ἄλλοτε, ἔρχεται ἔφιππος καὶ φεύγει πεζῇ· τὸ ἠθικὸν κακὸν ἔρχεται πεζῇ καὶ δὲν φεύγει πλέον.

Τὸ φυτὸν ὅπερ μεμολυσμένη τις πνοὴ ἀνέμου ἤγγισε, ξηραίνεται καὶ ἀποθνήσκει, ἂν ἀφεθῇ νὰ φθίνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀλλὰ μεταφυτεύσατέ το εἰς ἔδαφος νέον, δώσατέ του ἀφθονον δροσερότητα καὶ αὔραν ζωογόνον, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν, ἣν δὲν ἐγνώρισε πρότερον, θὰ τὸ ἴδητε νὰ ἀνυψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἀναζήσῃ!

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον ὃν ἤγγισε τὸ πονηρὸν πνεῦμα· ἀλλάξατέ του τὸ περιβάλλον του, τὸ τοπικὸν περιβάλλον ἂν δυνάσθε, τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον κατὰ τὸ ἐφικτόν, τὸ ἠθικὸν περιβάλλον κυρίως.

Ἡ *κοινωνιολογία*, τοῦτέστιν ἡ ἐπιστήμη τοῦ κοινωνικοῦ κέντρου, εἶνε ἴσως ἡ μᾶλλον ἀληθὴς τῶν ἀνθρωπολογικῶν ἐπιστημῶν· διὰ μέσου τῶν παρατηρήσεων ταύτης ὁ δόκιμος Μανουγιέρ κατενόησε τὰς θεωρίας τοῦ Lombroso, ἀποδεικνύων ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχον ἐκ γενετῆς ἐγκληματῖαι φυσικῶς, ὑπῆρχον ὁμως ἐγκληματῖαι ἐκ γενετῆς κοινωνικῶς, δηλαδὴ μία ὑπαρξίς γενική, τυπική, σχεδὸν ὁμοίωτος, καταστάσα τοιαύτη ἐκ τοῦ κέντρου εἰς ὃ ἐσύχναζεν αὐτή· ἂν τις θέλῃ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου, ἄς παρακολουθήσῃ ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου τοῦ Σηκουάνα μίαν ἐκ τῶν ὑποθέσεων τῶν καλουμένων ὑποθέσεις *συμμορίας* ¹.

¹ Ἐν ταῖς ὑποθέσει συμμορίας κλεπτῶν αἵτινες πολλάκις περιλαμβάνουσι πλέον τῶν δέκα κατηγορουμένων, ὅλοι οἱ τύποι ὁμοιάζουν μεταξύ των ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ ἢ τῶν δύο ἀρχηγῶν, διότι ὑπάρχουν τοιοῦτοι, γενικῶς, δύο, ὁ εἰς ἐπι-

Τὸ ν' ἀλλάξη τις τὸ ἠθικὸν περιβάλλον ἐνὸς καταδίκου, σημαίνει ν' ἀλλάξη τὸν ροῦν τῶν ἰδεῶν του, νὰ τὰς μεταστρέψῃ ἀπὸ τὰ κατώτερα στρώματα ὅπου ἔμενον στάσιμοι, διὰ νὰ τὰς κάμῃ ν' ἀνέλθουν πρὸς ὅλως διαφόρους πηγὰς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς εὐτυχίας σημαίνει ν' ἀφυπνίσῃ αὐτῷ τὴν ἔννοιαν τῆς συνειδήσεως, τὸ αἶσθημα τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς καλλιτέρας ζωῆς, τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἐργασίας, μὲ τὰ ἄγνωστα μέχρι τότε δι' αὐτὸν συναισθήματα ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν του. «Δὲν ἐννοῶ ν' ἀρνηθῶ βεβαίως τὴν ἀποτελεσματικότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ποινῆς, ἔγραφεν ὁ Jules Simon, ἀλλὰ λέγω ὅτι μία κοινωνία ἣτις βασιζέται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς ποινῆς διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ τὰ ἦθη, εἶνε χαμένη κοινωνία. Ἐπὶ τῆς πίστεως πρέπει νὰ ὑπολογίσῃ: πίστεως φιλοσοφικῆς ἢ πίστεως θρησκευτικῆς. Ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς ἐπὶ τῆς οἰκογενείας, ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν μητέρων, ἐπὶ τῆς ἀναστροφῆς»

βαλλόμενος διὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἰσχύος καὶ ὁ ἄλλος διὰ τῶν πανουργιῶν τοῦ πνεύματός του, μέχρι τῶν βωβῶν προσώπων, ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν μέχρι τῶν γυναικῶν παλλακίδων τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν κατηγορουμένων καὶ συνεργῶν πάντων ἢ γλῶσσα των εἶνε ἢ αὐτὴ καὶ φαίνονται ὡς νὰ ἐπλάσθησαν ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης. Κάποτε ἢ συμμορία εἶνε σύμφωνος, ὁ καθεὶς ἔχει ἀναλάβει τὸν ρόλον του καὶ, χάρις εἰς τὰς ὑποσχέσεις χρημάτων τὰς γενομένας ὑπὸ τῶν ὀλιγώτερον ἐν τῇ κατηγορίᾳ ἐκτεθειμένων, οἱ συνένοχοί των τοῖς παρέχουν διπλώματα ἀθωότητος· ἀλλὰ, τὸ συχνότερον, ἢ διαφωνία βασιλεύει, διαμάχαι, ἃς οἱ φύλακες μετὰ δυσκολίας κατασιγῶσι, διαμείβονται ἐν τοῖς διαδρόμοις, εἶνε ἢ τιμωρία τῶν ἀλληλοκαταγελομένων. Ὁ καθεὶς ἐπιζητεῖ νὰ σωθῇ εἰς βάρους τοῦ ἄλλου· ἀκούει κανεὶς τὸν ροῦν ἀλληλοκατηγοριῶν καὶ ἢ Εἰσαγγελία δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀκούῃ. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον σημεῖον εἰς παρατήρησιν, εἶνε ἢ μοναδικὴ ἀφέλεια μεθ' ἧς τὰ ὑποκείμενα ταῦτα ὀμιλοῦσι περὶ ἐαυτῶν καὶ καθορίζουσιν ἐν τῷ ἔδωλίῳ τῶν κατηγορουμένων ἐνὸς ἐκάστου τὴν ἰδιοφυΐαν· αὐτὸς ἐκεῖ ποῦ ὀμιλεῖ εἶνε ὁ μόνος κατὰ τὸ λέγειν του, ὅστις γνωρίζει τὸ ἐπάγγελμά του, οἱ ἄλλοι ὑπῆρξαν ἠλίθιοι. Ὅταν τὸ ὀρκωτὸν ἐξέδωκε τὴν ἐτυμηγορίαν του, ἀθωοῦν τοὺς μὲν, καταδικάζον τοὺς δὲ καὶ τὸ δικαστήριον τῶν Συνέδρων ἐπέβαλε τὴν ποινὴν, εἰς ἠθικολόγος θὰ ἠδύνατο νὰ γράψῃ ὡς ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ φακέλλου τῆς δικογραφίας, τοὺς στίχους τούτους τοῦ La Fontaine: «Jupin les renvoya s'étant censurés tous, du reste contents d'eux». La Fontaine, Μῦθοι, Βιβλίον 1ον, Μῦθος 7ος. La Besace.

τῆς πατρικῆς ἐξουσίας. Λέγουσιν ὅτι ἡ κοινωνία καταστρέφεται ἐκ τῆς ἐπιεικείας τῶν δικαστῶν.

Ἄλλὰ πόθεν προέρχεται ἡ τοιαύτη ἐπιείκεια; Ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐξ ἧς προέρχονται καὶ τὰ ἐγκλήματα. Εἶνε ἡ ἐξασθένησις τοῦ αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος, ἡ ἐξάλειψις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ἡ ἀδιαφορία ὑποκατασταθεῖσαι εἰς τὴν ἰσχυρὰν πίστιν ἄλλης ἐποχῆς ἅτινα ὀπλίζουσι τὴν χεῖρα τῶν δολοφόνων καὶ ἀφοπλίζουν τὴν χεῖρα τῆς δικαιοσύνης. Προτιμῶ πλειότερον ν' ἀναπτύξω ἕνα ἄνθρωπον ἢ νὰ τὸν τιμωρήσω. Ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως μοῦ ἐγγυᾶται περισσότερον τοῦ δημίου. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς δημίου ἢ ἀνθρωπότης διὰ νὰ θεραπευθῇ· ἔχει ἀνάγκην μιᾶς συνειδήσεως !»

Ἄλλὰ ποῖον θὰ εἶνε τὸ μέσον διὰ νὰ μεταβάλῃ τις τὸ ἠθικὸν περιβάλλον τοῦ καταδίκου καὶ νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀποδεχθῇ τὰς ἰδέας περὶ ὧν ὁμιλῶμεν, κατὰ τρόπον ὥστε αὐταὶ εἰσδύουσαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῇ φύσει τοῦ νὰ δυνηθῶσι νὰ τοῦ δημιουργήσωσι μίαν νέαν ἰδιοσυγκρασίαν;

Τοῦτο θὰ εἶνε ἡ προστασία.

Αἱ προστασίαι αἵτινες ἀπασχολοῦσιν ἡμᾶς διαιροῦνται εἰς δύο κλάδους: αἱ προστασίαι τῶν νεαρῶν προσώπων καὶ αἱ τῶν ἐφήβων· ἀλλ' ἔχουσι τὸν κοινὸν δεσμὸν ὅστις ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς καταδίκους, τοῦτέστιν εἰς τὰ άτομα ἐκεῖνα, ἅτινα ἀφ' οὗ κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀπέτισαν τὴν ποινὴν τῶν ἢ ἀπέκτησαν προσωρινῶς τὴν ἐλευθέρωσίν των.

Διὰ τὸν κατάδικον αὐτὸν οὗ ἡ κατάστασις εἶνε οὕτω καθωρισμένη, τί δύναται τις νὰ πράξῃ; νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ τις ἔρμαιον ἑαυτοῦ εἶνε ὡς νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν ὑποτροπήν. «Εἶνε μοιραῖον, βλέπετε, ἔλεγεν εἰς ὑποτρόπος εἰς τὸν δικαστήν του. Καταδικάζεται τις, διέρχεται «τὸν χρόνον του» καὶ ἐξωθεῖται ἐκ νέου. Τότε λοιπόν! Τοῦ κάμνουν μεγαλείτερον

κακόν. Καὶ δὲν ἐξέρχεται τις τῆς φυλακῆς εἰμὴ διὰ νὰ ἐπανεισέλθῃ».

Νὰ τὸν δεχθῆ τις εἰς τὴν οἰκίαν του εἶνε ἐπικίνδυνον πράγμα καὶ ἡ παράδοσις τοῦ κλέπτοντος ἀπελευθέρου καταδίκου, ὡς ὁ Γιάννης Ἀγιάννης, τὰ ἀργυρᾶ κηροπήγια τοῦ ἀγαθοῦ ἐπισκόπου Μυριήλ ὅστις τὸν ἐφιλοξένησε, ὑπῆρξε πλέον ἢ ἅπαξ μία ἀλήθεια! νὰ τοῦ δώσῃ χρήματα, εἶνε ὡς νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ἀεργίαν· τί νὰ κάμῃ κανεὶς δι' αὐτόν;

Ἡ ἀληθὴς ἰδέα θὰ εἶνε νὰ τὸν προστατεύσῃ κανεὶς, τοῦτέστι νὰ ἐπενδύσῃ τρόπον τινα τὸν κατάδικον, παρὰ τὸ προηγούμενόν του ὅπερ δίδει λαβὴν εἰς κακοπιστίαν, διὰ συμβολαίου τινος ἐμπιστοσύνης, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ὁποίου ἡ προστασία θὰ ὑποσχεθῆ τὴν βοήθειαν καὶ ὁ προστατευόμενος τὴν ὑπακοὴν ἢ διὰ νὰ μεταχειρισθῶ μίαν ἔκφρασιν ὀλίγον σχολαστικὴν ἀλλὰ γλυκυτέραν, τὴν εὐλάβειαν· ἡ βοήθεια θὰ συνίσταται εἰς μίαν συνδρομὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν, ἣν ἡ προστασία θέλει ἐξοικειώσῃ πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ καταδίκου καὶ ἡ εὐλάβεια ἐν τῇ παρ' ἐκείνου πιστῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑπὸ τῆς προστασίας τιθεμένων ὄρων εἰς τὴν βοήθειαν ταύτην· ἡ προστασία θέλει εἰσθαί τι ὀλιγώτερον τοῦ δεσπότου καὶ τι πλέον τοῦ εὐεργέτου· θὰ προμηθεύσῃ τῷ προστατευομένῳ, ἐκτὸς πάσης δουλείας καὶ διὰ τῆς ἐντίμου πάντοτε ἐκτελέσεως ἑνὸς συμβολαίου, ἐκεῖνο ποῦ λείπει περισσότερο ἀπὸ τὴν ζωὴν ἑνὸς καταδίκου, τὴν μεθοδικότητα κατὰ τὴν ἐλευθέραν διαβίωσίν του.

Τὰ παιδιά καὶ οἱ γέροντες ἀρέσκονται ν' ἀσχολοῦνται δι' αὐτούς· οἱ κατάδικοι ἔχουν αὐτὸ τὸ ἔνστικτον τῶν ἀδυνάτων, μὴ ἀποχωριζόμενον μιᾶς λανθανούσης εὐαισθησίας, ἣτις εἶνε συναίσθημα ἴδιον ἐκείνων ὅσοι ὑπέστησαν δοκιμασίας. Τὸ ν' ἀπασχολῆται τις μὲ τὰς ἀνάγκας τῶν, εἶνε τὸ μᾶλλον συγκινοῦν αὐτοὺς πράγμα καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον ἐκείνων, οἵτινες ἀσχολοῦν-

ται μὲ αὐτούς. Θὰ ὑπεχρέουν ἐκείνους οὐς ἡ ἀργία μιᾶς χειμερινῆς Κυριακῆς πλήττει ἢ ἐκείνους οἵτινες μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν ὑφίστανται τὴν ἀπογοήτευσιν τῆς ζωῆς, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ προστατευτικὰ ἔργα· θ' ἀναγνωρίσουν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων τοῦ Balzac : « Ἡ παρηγορία ἐκείνων ὅσοι δὲν ἔχουν εὐτυχίαν, εἶνε νὰ καθιστῶσι τοὺς ἄλλους εὐτυχεῖς », διότι ἡ ἀχαριστία δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν· ὁ κατάδικος εἶνε κατὰ γενικὴν ἀρχὴν εὐγνώμων· πλεῖσται ἐκ τῶν φύσεων ἐκείνων αἵτινες ἐφαίνοντο κακαὶ ἦσαν ἀπλούστατα πεφοβισμένα.

Θὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα εὐγνωμόνων αἰσθημάτων τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπευθυνθεῖσαν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει τὴν 1^{ην} Ἰανουαρίου 1902 ὑπὸ τινος καταδίκου πρὸς τὸν πρόεδρον ἐνὸς τῶν μεγάλων προστατευτικῶν ἔργων τῶν νεαρῶν κρατουμένων τῶν Παρισίων : « Πῶς εἶνε δυνατόν ν' ἀσχολοῦνται μὲ ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, νὰ γράφουν πανταχόθεν, νὰ καταναλίσκουν ἕνα χρόνον—τόσον πολυτίμον εἰς τὸ νὰ περισυλλέγουν πανταχόθεν μίαν πλειονότητα ἀτυχῶν ὄντων οὐς ἡ Πρόνοια ἐστέρησε τῶν γονέων αὐτῶν, ἂν δὲν ἔχουν ἕνα σκοπὸν περιεσκεμμένον ; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂν λογικευθῆ τις, ἂν παρατηρήσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἂν θελήσῃ νὰ ταξινομήσῃ πάντα ταῦτα τὰ μικρὰ γεγονότα, ἅτινα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀφήνουν ἐποχὴν, θέλει σκεφθῆ καὶ εἶπει :

Πόσον εἶνε ἄξιοι ἐκτιμήσεως ἐκεῖνοι οἵτινες θέλουν νὰ δημιουργήσουν τιμίους ἀνθρώπους ! Εἶνε τι ὑπέροχον ! Καὶ εὐλογημένη ἔστω ἡ ἡμέρα αὕτη τοῦ ἔτους, ἣτις μᾶς καθιστᾷ ὑποχρέους σχεδὸν νὰ ἐννοήσωμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα πράγματα ».

Ὁ πρόεδρος δι' ὃν προωρίζετο ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἦτο ὁ κ. Voisin, Ἀρεοπαγίτης, πρόεδρος τῆς « Ἐταιρίας τῆς προστασίας τῶν ἐθελοντῶν ὑποχρέων »· ἡ προστασία τοῦ κ. Voisin ἀναγεννᾷ τοὺς νεαροὺς κρατουμένους διὰ τῆς στρατιωτι-

κῆς πειθαρχίας· ὑποστηρίζει τὴν θητείαν ἐκείνων οἵτινες κρατοῦνται ἐν σωφρονιστικαῖς ἀποικίαις· ἀφ' οὗ ἀναλάβουν ὑποχρέωσιν τοὺς ἐπιβλέπει καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει : εἶνε ὀρφανὰ ὑπὲρ τῶν ὁποίων οἱ συνταγματάρχαι ἀποστέλλουν ἐμπιστευτικὰ σημειώματα, ἅτινα ἐνισχύουσι διὰ συχνῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ ταξειδίων ἐκτελουμένων ὑπὸ μελῶν τῆς Ἐταιρείας ἀνὰ τὰ συντάγματα, ὅταν ὁ στρατιώτης διέρχεται κρίσιν τινὰ· ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔργου εἶνε ἐγγεγραμμένον κονδύλιον πλεόν τῶν 5,000 φράγκων διὰ τὰ ταξίδια ταῦτα δι' ὧν σώζονται καὶ προλαμβάνονται πλεῖσταί δυσχερεῖς περιστάσεις: ἡ Ἐταιρεία ἔχει συμβουλευτικὴν γνώμην ἐπὶ τῆς ἀνανεώσεως τῆς θητείας· ἂν ὁ ὀρφανὸς ἀνακαταταχθῆ, τοποθετεῖται τὸ ἀντισηκώμα του εἰς τὸ λαϊκὸν ταμειετήριον μὲ τόκον 6 τοῖς 100 χορηγούμενον ὑπὸ τοῦ προστατευτικοῦ ἔργου προσθέτως, ἐξ οὗ ἀπολαμβάνει πραγματικὸν τόκον 9 ἐπὶ τοῖς 100 : ὅταν λήξῃ ἡ στρατιωτικὴ του ὑπηρεσία, τοῦ ἐξευρίσκου ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ μίαν θέσιν· τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου τοῦ 1901 ὑπῆρχον ὑπὸ τὰς σημαίας ἑξακόστωι νεαροὶ κρατούμενοι καταταχθέντες ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας¹, καὶ τὸ πλεῖστον τῶν παρατηρήσεων τῆς ὑπηρεσίας των ἦτο θαυμάσιον· συνταγματάρχης τις ἔλεγε περὶ ἐνὸς τούτων :

«Θὰ ἐπεθύμουν ἐξ ὅλης καρδίας ἵνα πάντες οἱ στρατιῶται ἦσαν ὡς αὐτὸς καὶ τότε εὐχαρίστως μὲ αὐτοὺς θὰ ἐξεστράτευον !»

¹ Ἴδου ὁ κατάλογος κατὰ βαθμούς καὶ εἶδος τέχνης τῶν νεαρῶν τούτων κρατουμένων : **Βαθμοί** : Ὑπαρχιμουσικός, 1· ἀνθυπασπισταί, 3· ἐπιλοχίαι, 3· ἐπιλοχίαι πεταλωταί καὶ ζυμωταί, 5· λοχίαι καὶ λοχίαι κλιβανεῖς καὶ ὑποκλιβανεῖς, 35· δεκανεῖς τοῦ ἵππικου, 7· δεκανεῖς, δεκανεῖς κλιβανεῖς καὶ ζυμωταί, 58. **Τέχναι** : Μουσικοί, 21· τύμπανα, 8· κλαρίνα, 25· τρουμπέταις, 4· διδάσκαλοι γυμναστικῆς, 3· ἐπόπται ξιφασκίας, 2· ῥάπται, 16· ὑποδηματοποιοί, 16· ὀπλοδιορθωταί, 3· διάφορα ἐπαγγέλματα, 26· πληρώματα στόλου, 71· ἄπλοὶ στρατιῶται, 293. Σύνολον : 600.

Λέγουν περι ἐνὸς πεζοναύτου ὅστις ὑπηρετήσεν ἐν Dahomey : « Ἐδείχθη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν καλὸς στρατιώτης, θαρραλέος καὶ σκληρὸς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας του ἐξ ἧς ἐπύρεσεν ὡς καὶ ἄλλοι συστρατιῶται του ». Τέλος, εἰς πλωτάρχης γράφει δι' ἓνα πτυχιούχον ἀρμενιστὴν, ὅστις ἴσως νὰ εἶχε παραπεμφθῆ ἐπὶ κλοπῇ : « Ἄριστος ὑπηρετής, καθ' ὅλοκληρίαν ἄξιος τῆς ὑμετέρας εὐαρεσκείας· τὸν ἐξέλεξα ὡς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φαλαινίδος μου, φύλακα τῆς ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης μου ¹ ». Εἰς ἄλλος προήχθη εἰς λοχίαν τοῦ ἰππικοῦ, καὶ ἀναφέρει τοῦτο πρὸς τὴν Ἐταιρείαν μὲ τὰς ἐξῆς φράσεις :

« Εἰς τοὺς πόδας σας καταθέτω, ἀγαπητὲ προστάτα, τὰ γαλόνια τοῦ λοχίου τοῦ ἰππικοῦ ἅτινα μοῦ ἔραψαν ἐπὶ τοῦ ἀμπελώνου μου, διότι χάρις ὑμῶν, ἀγαπητὲ Κύριε, τὰ ὀφείλω. « Συγχωρήσατέ μου τὴν συντομίαν καὶ τὴν κακογραφίαν μου, διότι εὐρίσκομαι ὑπὸ τὸ κράτος ζωηρᾶς συγκινήσεως ² ».

Ἰδοὺ ἤδη καὶ περι τῆς Ἐταιρείας τῆς προστασίας τῶν νεαρῶν κρατουμένων καὶ τῶν νεαρῶν ἀπελευθέρων τοῦ νομοῦ Σηκουάνα : καθ' ἑκάστην Κυριακὴν πρωΐαν, ἀπὸ τῆς ἐννάτης μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας, ἡ εἰρηνικὴ ὁδὸς τῆς Mezières βλέ-

¹ Δύναμαι ἀκόμη ν' ἀναφέρω τὴν σημείωσιν ταύτην ἀναφορικῶς πρὸς τινὰ λοχίαν : « Πάντοτε ὁ ἴδιος. Ἄπὸ εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν ποῦ εὐρίσκομαι ἐν ὑπηρεσίᾳ, ποτὲ δὲν συνήντησα ὑποκείμενον τόσον ἄξιον ἐνδιαφέροντος· ὀνομάσθη λοχίας τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου παρελθόντος ἔτους καὶ ἀνεκατετάχθη διὰ πέντε ἔτη· κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτοποθέτει εἰς τὸ ταμιευτήριον τὰ 600 φράγκα, ἅτινα πρό τινος τῷ κατεβλήθησαν. »

² Ὅταν ὁ κ. Voisin ἦτο Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ἀντελήφθη ὅτι ἐχάνοντο ἐν ταῖς φυλακαῖς ζωτικαὶ δυνάμεις, αἵτινες ἠδύναντο ἂν καλῶς διετίθεντο, ν' ἀποβοῦν ἐπ' ὀφελείᾳ τῆς χώρας. Ἐντεῦθεν τοῦ ἐγεννήθη ἡ σκέψις νὰ τὰς στρέψῃ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν : κατέβαλεν ἐν τῇ προστασίᾳ του ὡς μέλους τῆς Ἐταιρείας τῶν φυλακῶν καὶ προέδρου τῆς δημοσίας Ἀντιλήψεως, πάντα τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ἡ θέσις του καὶ ἡ εἰδικὴ ἀρμοδιότης του τῷ παρεῖχον.

πει νὰ διατρέχουν αὐτὴν οἱ νεαροὶ προστατευόμενοι μὲ ἓνα πακέτο ὑπὸ μάλης : πρὸ ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν, ἦσαν ἐν τῇ Petite Roquette, ἀναμένοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των διὰ τινὰ ἐπανορθωτικὸν οἶκον ὅπου θὰ ἔμενον μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των· ἀλλ' ὁ ἐπισκέπτης τοῦ Ἔργου εἶχε διαγνώσει ὅτι ἤξιζαν τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ Ἔργον συνῆψεν ἐπ' ὀνόματί των παρά τινι διευθυντῇ καταστήματος μίαν σύμβασιν πρὸς ἐκμάθησιν, ἐπέτυχε τὴν προσωρινὴν των ἀπόλυσιν ἐκ τῶν φυλακῶν καὶ σήμερον εἶνε μαθητευόμενοι εἰς Grenelle εἰς τὴν barrière Blanche ἢ εἰς τὴν Charonne, ὁπόθεν ἔρχονται : τὸ μικρὸ αὐτὸ πακέτο, εἶνε τὰ λερωμένα ἀσπρόρουχα ἅτινα θ' ἀνταλλάξουν διὰ καθαρῶν τοιούτων ποῦ θὰ τοὺς δώσῃ ἡ Ἐταιρεία, διότι αὐτὴ τοὺς τὰ λευκαίνει· ὅταν τοὺς ἐτοποθέτησε, τοὺς ἔδωκεν ἡ Ἐταιρεία ἀνὰ μίαν πλήρη κλινοστρωμνὴν καὶ δικαίως ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ ὑλικὸν τοῦτο τῆς προστασίας. Ἐξελεγχονται οἱ βαθμοὶ των, τοὺς γίνεται μίαν θρησκευτικὴν ἀνάπτυξιν, τοὺς κάμνουν μᾶθημα γαλλικῆς, ἐν καλὸν πρόγευμα τοὺς ἀναμένει, οἱ παλαιοὶ οἵτινες εἶνε στρατιῶται τοὺς κάμνουν γυμνάσια, ἄλλοι στρατιῶται συντρέχουν μὲ διδασκάλους εἰς μαθήματα στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν, ὅλος αὐτὸς ὁ ἐργατικὸς μικρόκοσμος ἐπανερχεται οἴκαδε, ὄχι βέβαια πλουσιώτερος τῆς πρωΐας ἀλλ' ὅπερ καλλίτερον, μὲ τὴν καρδίαν μᾶλλον εὐχαριστημένην.

Ἡ λυδία λίθος τῶν προστατευτικῶν ἔργων, εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποτροπῶν· ὅσον ὀλιγώτεροι ὑπότροποι ὑπάρχουν μετὰ τῶν προστατευομένων, τόσον ἡ προστασία εἶνε καλλίτερα. Ἡ περὶ προστασίας εἰσήγησις προεκρίθη διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν καταδικῶν, ἀκριβῶς διότι δι' αὐτῆς κατεδείχθη ὅτι οὐδεὶς ἄλλος θεσμὸς ἦτο καταλληλότερος πρὸς μείωσιν τῶν ὑποτροπῶν. Ἐν τῷ σὺμφρονιστικῷ συνεδρίῳ τῆς Στοκχόλμης λαβόντι χώραν ἐν ἔτει 1870, ἐγένετο δεκτόν, τῇ ἐμφανίσει στατιστικῶν

ἐγγράφων ὑποβληθέντων ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων τῆς Εὐρώπης, ὅτι ἡ ἐλάττωσις τῆς ὑποτροπῆς ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν προστατευτικῶν ἔργων: ὁ πρόεδρος τῆς Οὐγγρικῆς ἐπιτροπῆς ἐδήλωσε τότε ὅτι ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν, ἐπὶ διακοσίων τριάκοντα ἀπελευθέρων καταδίκων οἵτινες ἐπροστατεύθησαν, δὲν παρετηρήθησαν εἰμὴ ἐπτὰ περιπτώσεις ὑποτροπῆς. Ἡ Ἐταιρεία τῶν νεαρῶν κρατουμένων ἔφθασεν εἰς ἐπίσης ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα: ἐν ἔτει 1831, ἡ ὑποτροπὴ ἀνελόγει εἰς 75 τοῖς 100· ἐν ἔτει 1868, ἐκυμαίνετο μεταξύ 5 καὶ 7 τοῖς 100· ἐν ἔτει 1891, ὁ μέσος ὅρος ἦτο 6 1/2 τοῖς 100 καὶ τῷ 1903 5 1/2 τοῖς 100. Εἶνε τὸ καλλίτερον ἐγκώμιον ποῦ δύναται κανεὶς νὰ κάμη¹.

Ἡ ἀρχὴ τῶν ἠθικολόγων σοφρονιστῶν, ὡς οἱ κ. κ. Uoisin καὶ Guillot, εἶνε ὅτι πρέπει ν' ἀφήσῃ κανεὶς ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον τοὺς νεαροὺς κρατουμένους εἰς τὴν Petite Roquette ἢ εἰς τὸ Saint-Lazare διὰ νὰ μὴν ἔχουν καμμίαν ἐπιθυμίαν ἐπαγαστροφῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ν' ἀποκτήσωσι τὴν συνήθειαν ἐν ταῖς φυλακαῖς: ἀθροθέντας τυχὸν

¹ Ἡ Ἐταιρεία τῆς προστασίας τῶν νεαρῶν κρατουμένων καὶ τῶν νεαρῶν ἀπελευθέρων τοῦ νομοῦ Σηκουάνα, ἰδρύθη πρὸ πενήκοντα ἐννέα ἐτῶν ἀντεπροσωπεύθη ἐπὶ τριάκοντα περίπου ἔτη ὑπὸ τινος δικηγόρου τῶν Παρισίων, λίαν δραστηρίου καὶ βαθέως φιλανθρώπου, ὃν προῶρος ὁ θάνατος ἀφήρπασε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τοῦ κ. Bonnat· ἕτερός τις δικηγόρος ὁ κ. Γαβριὴλ Joret-Desclosières, εἶνε Πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀριθμεῖ μεταξύ τῶν μελῶν: τοὺς κ. κ. Binoché, Paul Bonnet, Chenal, Jourdan, Lacoïn, Varin, ὡς καὶ τοὺς κ. κ. Petit Ἀρεοπαγίτην, Thureau Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ τὸν κ. Guillot ὅστις ἔχει ἀφοσιωθῆ εἰς τοὺς νεαροὺς κρατουμένους οὐ μόνον διὰ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἠθολογικῶν μελετῶν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὑψηλῶν σχετικῶν δικαστικῶν του ἔργων, ἔχων οὕτω τὸ μονοπάλιον τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ. Ὁ κ. de Corny, δικηγόρος παρ' Ἐφέταις, εἶνε Γραμματεὺς τῆς Ἐταιρείας. Οἱ εὐγλωττοι οὗτοι ἀριθμοὶ καὶ τὰ εὐῆχα ταῦτα ὀνόματα τῆς δικαστικῆς ἱεραρχίας ἐν Γαλλίᾳ, εἶνε μοι φαίνεται ἱκανὰ νὰ πείσουν καὶ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς Προστασίας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Κοινωνίας.

ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ὡς ἐνεργήσαντας ἄνευ διακρίσεως, ἀλλὰ παραπεμφθέντας μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἐν τινι ἐπανορθωτικῷ καταστήματι, τοὺς θέτουσιν ὑπὸ προσωρινῆν ἐλευθερίαν, μὲ τὴν εὐχέρειαν τῆς ἐκ νέου φυλακίσεως ἂν κακῶς συμπεριφέρωνται· ἡ ἀπειλὴ αὕτη εἶνε ἀροκετὴ ἀλλ' ἀπαραίτητος διὰ τὰ συγκρατῶνται ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ¹. Εἰς τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου. «Τὰ παιδιὰ ἐν φυλακῇ², ὅστις εἶνε ἐπὶ κεφαλῆς ἐνὸς μεγάλου προστατευτικοῦ Ἔργου, τῆς Προστασίας τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἀσχολούμενος πρὸ παντὸς περὶ τῶν νεαρωτέρων παιδῶν, εἶχεν ἐπὶ μακρὸν πιστεύσει ὅτι θὰ ἠδύνατό τις τὰ κάμη ν' ἀποφύγουν ἔστω καὶ τὸν ὀλιγόχρονον τῆς φυλακῆς συγχρωτισμόν, ἂν τὰ ἐτοποθέτει ἀμέσως καὶ πρὸ πάσης δικαστικῆς ἀποφάσεως ἐν τινι οἴκῳ μαθητεύσεως. Περιήχητο ἀπὸ συμβουλίου εἰς συμβούλιον καὶ ἀπὸ τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον ὡς περιοδεύων δικηγόρος, παραμονεὺν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ἐδωλοῦ τῶν καταπινομένων τὸν μικρὸν πονηρὸν ὅστις τοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῆ μὲ τὴν ἀγαθὴν σύμπτωσιν τοῦ νὰ ἀποκαλύπτῃ ἐνίοτε ὑπὸ τὸ incognito τοῦ τὴν ἀληθῆ τῶν παιδῶν ἱστορίαν· εἰς τὸ ὄγδοον ἔτος, τὸ παιδίον ὅπερ λόγῳ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ κ. Rollet εἶχε μορφώσῃ μίαν καλὴν κατάστασιν, τῷ ἀνετίθετο ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ συχνότατα, ἀλλοίμονον! τὸ παιδίον ἐπανήρχητο ὀλίγας ἐβομάδας ἀργότερον ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, φέρον ἐπὶ πλέον εἰς βάρους του, τὴν ἐπι-

¹ Παραπέμψατε ἐν παιδίον εἰς ἐπανορθωτικὸν κατὰ τὸ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον αὐτοῦ ἔτος, θὰ καταταχθῆ διὰ τὰ εἶνε ἐλεύθερος δύο ἔτη ἐνωρίτερον καὶ θὰ γίνῃ εἰς καλὸς στρατιώτης· ἂν τὸ αὐτὸ παιδίον μείνῃ ἐλεύθερον κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον αὐτοῦ ἔτος, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αὐτοῦ ἔτους, ἀνησυχεῖ ἐπὶ τῇ σκέψει τοῦ νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐλευθερωθῆ, δὲν σκέπεται τίποτε ἄλλο πλέον ἢ πῶς νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν κατὰ τὴν ἐφηβότητά του αἰχμαλωσίαν.

² Ὁ κ. Rollet.

στολήν ταύτην τοῦ διεϋθυντοῦ, συνεχῶς ὁμοίομορφον : « Δὲν εἶχομεν ἢ ἐγκώμια διὰ τὸν X . . . ἔγινεν ἄφαντος ἄνευ λόγου... μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ἀπέκτησε μικρόν τι χρημάτιον ἡμετέραις δαπάναις . . . »

Ἐξίλασθεισα ἐν τινι φιλανθρωπικῷ οἴκῳ καὶ τοποθετηθεῖσα ἐν ἐντίμῳ ἐπαγγέλματι ἢ ἀνήλικος Z . . . , ἥς ὁ κ. Rollet εἶχεν ὀνομασθῆ ἐπίτροπος ad hoc κατὰ τὴν δίοδον περιφήμου τινος δίκης, ἐξηφανίσθη μίαν ἐσπέραν καὶ ἐπανέκαμψεν ἡσύχως εἰς τὸ τέλος της. Τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς ταύτας διὰ τὴν Petite Roquette ἢ τὸ Saint-Lazare, ὁ κ. Rollet ἀνεγνώρισεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὡς ἀπαραιτήτους διὰ τοὺς νέους κρατουμένους καὶ ὡς ἀποτελούσας ἐγγύον μετανοίας αὐτῶν.

Ἐπάρχουσι δύο ἔργα ἅτινα συνέτηροῦντο δι' ἐράνων τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου χωρὶς ἢ ἀποτελῶσιν ἔργα προστατευτικὰ τῶν νεαρῶν κρατουμένων ἢ το ἢ Ἐταιρεία μαθητεύσεως τῶν νεαρῶν ὄρφανῶν ¹, καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς διὰ τὴν τοποθέτησιν πρὸς μαθήτευσιν καὶ προστασίαν ὄρφανῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων : ² μετεῖχον ὅμως ἐξ ἴσου καὶ τῶν δικαστικῶν πραγμάτων, διότι μεταξὺ τῶν ὄρφανῶν δι' ἃ ἐνδιαφέρετο ἢ Ἐταιρεία, ὑπῆρχε μία εἰδικὴ κατηγορία ἀναληφθεῖσα μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν καταδικῶν : ἢ Ἐταιρεία μαθητεύσεως ἔχει ὡς Πρόεδρον τὸν κ. Γεώργιον Picot, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, οὗ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρόσωπον παρέμειναν ἀγαπητὰ παρὰ τῷ Μεγάλῳ τῆς Δικαιοσύνης ³ ἀναλαμβάνει ὑπὸ τὴν προστασίαν της . . . « ⁴ » τὰ τέκνα ὧν ὁ πατήρ εἶνε ἐγκάθειρκτος καὶ

¹ Ὁδὸς Βασιλικῆς κήπου, ἀριθ. 10.

² Ὁδὸς Turenne ἀριθ. 3.

³ Ὁ κ. Picot ἀρχαῖος δικαστὴς καὶ ἀνακριτὴς τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Σηκουάνα, ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων δικαστικῶν ἀρχόντων οἵτινες ἠσχολήθησαν μὲ τὴν ἀνατροφήν τῶν νεαρῶν κρατουμένων.

δὲν δύναται νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἀνατροφῆς των»· καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς τῆς ὁδοῦ Turgenne προστατεύει . . . «2^{ον} τὰ τέκνα ὧν ὁ πατὴρ εὐρίσκεται ὑπὸ τὸ βάρος βαρείας καταδίκης, ὁπότεν ἡ διάρκεια τῆς ἐγκαθειρξέως εἶνε τοῦλάχιστον ἴση πρὸς τὴν ὑπολογιζομένην διάρκειαν τῆς μαθητεύσεως τοῦ ὑποψηφίου ¹».

Τὰ ἄσυλα τῆς νυκτὸς εἶνε προστατευτικὰ ἔργα διὰ τὴν νύκτα : προσφέρουν καταφύγιον ἠθικοποιητικὸν καὶ χρησιμεύουν ὡς μέσον ἐξευρέσεως ἐργασίας. Ἐν τῷ ἀσύλῳ γυναικῶν τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἡ Ματθίλδη Μ. . . θὰ εὔρη ἐν καταφύγιον, ἂν ἐγκαταλείψῃ τὴν αἰθουσαν διαφθορᾶς τῆς μητρὸς της· ἡ Μάρθα Β. . . θὰ διαφύγῃ τὰς βιαιοπραγίας τοῦ Μαρκέλλου καὶ οἱ καταδιωκτικοὶ κύνες τῶν μεσιτριῶν, θὰ χάσουν τὰ ἴχνη τῆς λείας των. Ἐνεκα τῆς γειτνιασεως πρὸς τὸ Μαιευτήριον, αἱ γυναῖκες αἱ ἐτοιμογεννοὶ γίνονται δεκταὶ ἐν ὁδῷ Ἁγίου Ἰακώβου ἢ βεβαιότης τῆς εὐρέσεως ἐν αὐτῷ ἀσύλῳ, ἀπέτρεψε πολλὰ ἐγκλήματα ἀμβλώσεως καὶ παιδοκτονίας ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν Κακουρημοδικῶν.

Ἔρχομαι τοιουτοτρόπως εἰς τὰ δύο μεγάλα προστατευτικὰ ἔργα, τὸ Ἔργον τῶν ἀπελευθέρων θηλέων τοῦ Ἁγίου Λαζάρου τῆς Κυρίας Bogelot καὶ ἡ Προστασία τῶν ἀπελευθέρων

¹ Ὁ κ. Bonjean οὗ τὸ ὄνομα φέρει τόσας ἀναμνήσεις, ἴδρυσε μίαν ἐταιρείαν ἣτις, ὀλιγώτερον εἰδικὴ διὰ τοὺς νεαροὺς κρατουμένους ἢ ὅσον αἱ τοῦ κ. Bournat καὶ τοῦ κ. Rollet, ἀσχολεῖται ἐν τούτοις μετὰ τὴν τοποθέτησίν των. Ἡ ἐταιρεία αὕτη φέρει τὸ ὄνομα τῆς Γενικῆς Ἐταιρείας πρὸς προστασίαν τῶν ἐγκαταλειμμένων ἢ ἐνόχων παιδῶν, 47, ὁδὸς Λίλης, Παρίσιοι. Περιέχει μίαν σχολὴν στρατιωτικὴν ἐν Crozatier, ἀλλ' ὁ κύριος αὐτῆς σκοπὸς εἶνε νὰ παρασκευάζῃ γεωργούς : οὕτω πρό τινος κατήρτισε σχολεῖον νεαρῶν κηπουρῶν ἐν Νιζαίᾳ διὰ τοὺς ἐπιτροπευομένους ὄρφανούς οἵτινες εἶχον ἀνάγκην τοῦ Μεσημβρινοῦ ἡλίου· ἡ μεγάλη γεωργικὴ τῆς σχολῆς εἶνε ἐν Orgeville ἐντὸς τῆς Eure, ἔχει δ' ἐπίσης καὶ γεωργικὸν γήπεδον εἰς Bordeaux καὶ μίαν ἀγροτικὴν σχολὴν εἰς Saint-Aquilin (Eure), διὰ τὰ πρῶν ἐπιτροπευόμενα ὄρφανὰ ἅτινα ἔχουσιν ἀνάγκην ἐνὸς στιγμιαίου χρόνου ἀναπαύσεως.

τοῦ γερουσιαστοῦ Bérenger. Ἐπὶ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων θηλέων τοῦ Ἀγίου Λαζάρου ἐλέγχθη ὅ,τι ἔπρεπε ὑπὸ τοῦ κ. Maxime Du Camp καὶ ἐγὼ αὐτός, ἐν τῷ κεφαλαίῳ τὰ *Θύματα*, εισηγήθην περὶ τῆς καθιδρύσεως τῶν *Μικρῶν ἀσύλων* ἐν Billancourt· ὑπάρχει ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐγκριθείσῃ εἰς τὰς κυρίας τοῦ Ἀγίου Λαζάρου ἀδεία τῆς ἐπισκέψεως τῶν καταδικασθεισῶν γυναικῶν, ἐν ταῖς φυλακαῖς, μία ἄποψις εἰδικὴ ὡς πρὸς τὸ Ἔργον, ἣν δὲν θὰ ὄφειλον ν' ἀφήσω κατὰ μέρος, διότι ἀνευρίσκω ἐν τῷ θέματι τούτῳ σύνολόν τι βαθειῶν ἐντυπώσεων λίαν παλαιῶν ἐν τῷ βίῳ μου ¹.

Τίς δὲν συνήντησε συχνὰ εἰς τὰ περίξ μιᾶς πόλεως ὅπου

¹ Αἱ σκέψεις αὗται πρὸ πάντων μοι ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὴν κεντρικὴν φυλακὴν τοῦ Melun, ὅταν μετέβαινον νὰ προεδρεύω τοῦ Καζουργιοδικείου τοῦ Seine-et-Marne· τὸ κεντρικὸν τοῦτο καταστῆμα εἶνε ἐν τῶν καλύτερον τῶν ἐν Γαλλίᾳ συντηρουμένων καὶ μετέβαινον συχνὰ νὰ τὰ ἐπισκεπτομαι, συναντῶν ἐνίοτε, παρὰ τὸ ὁμοίομορφον τοῦ τύπου τοῦ ἐγκαθαιρωτοῦ, πρόσωπα ἅτινα δὲν μοι ἦσαν ἄγνωστα· κατὰ τὸ τέλος τῆς συνόδου, οἱ ἔνορκοι ἐζήτησαν σχεδὸν πάντοτε νὰ γνωρίσουν τὸ κεντρικὸν καταστῆμα καὶ εὐκόλως τοῖς παρείχето ἢ ἐγκρισίαις αὐτῆ. Μίαν ἡμέραν μερικοὶ οἵτινες ἦσαν δήμαρχοι τοῦ χωρίου των ἐπανήλθον ἐλάχιστα ἱκανοποιημένοι, λέγοντες ὅτι οἱ ἐγκάθειρτοι ἐν Γαλλίᾳ ἦσαν καλλίτερον ἐγκατεστημένοι καὶ τῶν διευθυνόντων αὐτούς. Τοῖς ἔκαμε φαίνεται μόνον ἐντύπωσιν ἢ μεγίστη καθαριότης τῶν κελίων καλῶς ἐσκευασμένων καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὑπὸ τῶν κρατουμένων, διὰ φιαλῶν μεταχειρισμένων καὶ τῶν ὁποίων ὅλα τὰ χρειώδη ἦσαν καινουργῆ ἐντὸς ἐνός κτιρίου νεοδημήτου· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔπρεπε περισσότερο νὰ τοῖς κάμη ἐντύπωσιν, εἶνε ἡ σιδηρὰ πειθαρχία, ἡ διαρκὴς σιγή, τὸ σιωπηλὸν βάδισμα κατὰ τὰ διαλείμματα, ἐνεακοσίων μέχρι χιλίων διακοσίων ἀνθρώπων ὧν τὰ χονδρὰ ὑποδήματα πλήττουσι ρυθμικῶς τὰ πέτρινα διαζώματα τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς, ἡ συνεχὴς καὶ αὐστηρὰ ἐργασία· πάντες οἱ κατάδικοι ἀπαρέσκονται εἰς τὴν κεντρικὴν φυλακὴν, προτιμῶσι τὸ ταξείδιον εἰς τὴν Νέαυ ἣτις εἶνε δι' αὐτούς τὸ τέρομα τῶν βασάνων των· ἐπίσης ἐν σχέδιον νόμου σοφὸν προέτεινε τελευταίως τὴν ὑποκατάστασιν τῆς *εἰρκτικῆς* διὰ τῶν *καταναγκαστικῶν ἔργων* ὡς τῆς ἐσχάτης ποινῆς ἐν τῇ κλίμακι τῶν ποινῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι ἐν τῇ σημερινῇ τῆς σωφροιστικῆς ἐπιστήμης ἐξελιξεί, δὲν ἀνεπιζόμεν πλέον μετὰ φρίκης ὡς ἄλλοτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ καταναγκαστικῶς ἐργαζομένου δεσμώτου· εἴκοσιν ἔτη εἰρκτικῆς ἐν τινι κεντρικῇ φυλακῇ θὰ ἐνεποίουν τὴν σημερινὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν ἢ εἴκοσιν ἔτη καταναγκαστικῶν ἔργων.

ὑπάρχει μία κεντρικὴ φυλακὴ, νεκροφόρον πενιχροτάτην ἢν κανεὶς δὲν ἀκολουθεῖ ; Εἶνε κρατούμενός τις ὃν ὁ θάνατος ἀπήλλαξε : ὁ δεσμοφύλαξ ἀκολουθεῖ εἰς ἀπόστασίν τινα, ἐπιβλέπων τὸν νεκρὸν τοῦ καὶ ὀφείλων ν' ἀφαιρέσῃ τὸ τελευταῖον διακριτικὸν σημεῖον τοῦ δεσμώτου, ὅταν τὸ πτύον τοῦ νεκροθάπτου δι' οὗ θὰ ριφθῇ τὸ χῶμα, ἠγήσῃ ἐπὶ τοῦ δημοσίου φορείου. Ὑπάρχουν ἐν τῇ φυλακῇ ἀσθενεῖς καὶ γέροντες ἐξ ὧν τινὲς κατεδικάσθησαν ἰσοβίως : ἂν δὲν ἔχουσιν ἄλλο τι ἐν νῶ εἰμὴ πῶς θὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς θύρας ἐκείνης, ὅποια θλίψις ! Καὶ πῶς δὲν θὰ ηὐλόγουν τὸν ἐπισκέπτην ὅστις, ἐμψυχωμένος ὑπὸ σκέψεων ὑπεράνω τοῦ κόσμου, θὰ ἔκαμνε νὰ διαλάμψῃ ἐν τῷ πτωχῷ αὐτῶν κελίῳ ὁ φωτοσιέφανος μιᾶς ἄλλης ζωῆς ! Ὁ παλαιὸς μου διδάσκαλος κ. Falconnet, περὶ οὗ θέλω ἀκόμη ὁμιλήσει πρὶν ἢ τελειώσω τὰς Ἐντυπώσεις ταύτας, ὅταν τὸν ἐπισκέπτοντο ἐν τῷ καταφυγίῳ τοῦ κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του, ἀπήγγελεν εὐχαρίστως τὰς λέξεις ταύτας τῆς *Imitation. Cela continuata dulcescit* :¹ ὅταν μένη τις ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ κελίῳ του, καταλήγει ν' ἀρέσκειται ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἢ σκέψις του ἐφωτίζετο ὑπὸ γλυκειᾶς τινος φιλοσοφίας, ὀλίγον μυστικῆς, ὡς αὕτη τῆς Λυοννικῆς Σχολῆς καὶ ἠδύνατό τις περὶ αὐτοῦ νὰ εἴπῃ ὅ,τι ἡ Mme de Sévigné ἔγραφε περὶ τοῦ μεγάλου Arnauld de Port Royal : « Ὅσον περισσότερον προσεγγίζει πρὸς τὸν θάνατον, τόσον περισσότερον ἐξαγνίζεται ».

Δὲν δύναται κανεὶς νὰ ζητήσῃ τὴν αὐτὴν φιλοσοφίαν τοῦ θανάτου ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους περὶ ὧν ὁμιλῶμεν : νὰ τοὺς ἐπισκέπτεται τις ἐν τῇ φυλακῇ των εἶνε δυσχερὲς νὰ συμβι-

¹ Ὁ κ. Falconnet, ὅστις ἐν ἔτει 1865 εἶχε δημοσιεύσει μίαν βιογραφίαν τοῦ Daguesseau, ἀπέδωκε τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν Daguesseau, ὅταν οὗτος ἀπεσύρθη ἐν ἔτει 1722 εἰς Fresnes διότι ὁ Κυβερνήτης τῷ ἀφήρσεν τὴν ἦν εἶχεν ἐξουσίαν.

βασθῆ πρὸς τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν μιᾶς κεντρικῆς φυλακῆς· ἐν τούτοις αἱ πρὸς τοὺς κρατουμένους ἐπισκέψεις ὑφίστανται ἐν Βελγίῳ καὶ τὸ Συνέδριον τῆς Στοκχόλμης τὰς συνίστα ἐν ἔτει 1870, θεωροῦν «ὅτι τῇ βοήθειᾳ μόνον τῶν ἐπισκέψεων τούτων, θὰ ἠδύνατό τις νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τίνες ἦσαν αἱ ψυχαὶ ἅς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνυψώσῃ ἐκ τῆς καταπτώσεως αὐτῶν, δοθέντος ὅτι ἢ ἐν τῇ φυλακῇ ἠθικὴ περισυλλογὴ ἐπιτρέπει τὴν μᾶλλον ἄνετον καὶ πληρεστέραν μελέτην τῆς καταστάσεως τοῦ πνεύματος τῶν ἀτυχῶν τούτων·» ἀλλ' οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ τύχη τῶν ἰδεῶν τούτων, ἀποτελεῖ εὐτυχὲς προνόμιον διὰ τὰς κρατουμένας τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, τὸ νὰ δύναται τις οὕτω νὰ τὰς ὑποστηρίξῃ, διαφωτίξῃ καὶ παρηγορῇ διὰ τοῦ ἔργου τῶν ἀπελευθέρων τοῦ Ἁγίου Λαζάρου.

Ἡ Προστασία τῶν ἀπελευθέρων, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Bèrenger, εἶνε ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα τῶν προστασιῶν μέχρι τοῦδε· δὲν εἶδομεν εἰμὴ τὰ παιδιὰ καὶ τὰς γυναῖκας· ἐνταῦθα ἔχομεν τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς ζωῆς, οἷον τὸν ἐγνωρίσαμεν ἐνώπιον τοῦ Κακούμοδικείου ἔχοντα ἐπὶ πλέον τὸ πρόσωπον μὲ τὸν τύπον κατεστραμμένον καὶ τὴν ἐπιδερμίδα ἐν λευκῇ ὠχρότητι ὀφειλομένην εἰς τὴν μακρὰν ἐν ταῖς φυλακαῖς διαμονήν. Ἐσπέραν τινά, κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ ἀπελευθέρως οὗτος ὅστις μέχρι τότε εἶχε καλῶς συμπεριφεροθῆ, δὲν ἐπανῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς του· εἶχεν ἐπιστρέψῃ κατὰ διαλείμματα καὶ ἐγκατεστάθῃ ὀριστικῶς εἰς δωμάτιον ἐπιπλωμένον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐγκατέλιπε τὸν κύριόν του, διότι ἰσχυρίζετο ὅτι δὲν ἐκέρδιζεν ἀρκετά· τίνες ἀφορμαὶ τὸν ἔκαμαν νὰ χαθῆ; Μία καὶ μόνη, ἦν αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀστυνόμων ὑποδεικνύουσιν διὰ τῶν αὐτῶν πάντοτε περιγραφῶν : αἱ κακαὶ συναναστροφαί. Εἶνε ἡ ἡλικία τῆς κλοπῆς τῶν κντίων τῶν σαρδελλῶν καὶ τῆς ἀνά μέσον τοῦ συνωστισμοῦ περιπλανήσεως, διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς διὰ τοῦ ἀγκύστρου κλοπῆς. Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐννέα ἐτῶν κατέστη λωποδύτης : ὁ

λωποδύτης εἶνε ὁ τυχοδιώκτης τῶν πόλεων, ἀνερευνῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐνεργῶν κατὰ τὴν νύκτα, διαμαχόμενος κατὰ τῶν ἀστυφυλάκων, ὅπως οἱ πραγματικοὶ λαθροθῆραι κατὰ τῶν ἀγροφυλάκων καὶ φθάνων μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ μὴ ἀρέσκεται πλέον εἰμὴ εἰς τὴν ζωὴν ταύτην τῶν νυκτερινῶν ἀναβάσεων καὶ ἐπεισοδίων ἅτινα τὸν κάμνουν νὰ χάσῃ τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀγάπην. Ἄφ' ἧς ἀνὴρ τις ἀρχίζει νὰ κλέπτῃ καὶ μία γυνὴ νὰ ὀργιάζῃ, ἀτενίζουσιν μετὰ φρίκης τὴν ἐργασίαν. Τὴν ἀπεχθάνονται διότι ἡ φαντασία των τροφοδοτεῖται ἀπὸ κατορθώματα τῆς νέας αὐτῶν ζωῆς· καὶ ὅταν ἡ κόπωση τοὺς καταλάβει, ἐξακολουθοῦσι παρ' ὅλα ταῦτα, διότι ἐν ἐλλείψει ἐργασίας τοῖς χρειάζεται μέσον πρὸς τὸ ζῆν. Μία γυνὴ ἣτις παρεδίδοτο εἰς πορνείαν ἔλεγε πρὸς τὸν δικαστήν: « Ἐννοῶ τὰς ἐπιπλήσεις σας καὶ ἐντρέπομαι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ τί θέλεται νὰ κάμω; ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἀρέσει ἐν τῇ ζωῇ ἦν διάγω, εἶνε τὸ ὅτι εἶμαι ἐλευθέρη, ὅτι ἐξερχομαι ὅταν θέλω καὶ δὲν ἐργάζομαι... » Συλληφθεὶς εἰς τὸ τελευταῖον πάτωμα οἰκίας τινος παρεβίαζε μίαν θύραν, αὐτὸς ἐδῶ δὲν ἔσχε τὴν τύχην τοῦ ἄλλου ὅστις κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, διότι οἱ λωποδύται ἐνεργοῦν πάντοτε ἀνά δύο καὶ ἐκεῖνος ὅστις διαφεύγει παρέχει ἐν τῇ φυλακῇ συνδρομὴν εἰς τὸν ἄλλον· παραπεμφθέντα ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου, τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον τῶν Παρισίων, ὅπερ δὲν εἶνε φιλόστοργον διὰ τοὺς κλέπτας, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν *Κεντρικὴν φυλακὴν*, ὁπόθεν ἐξῆλθε τὴν πρωίαν ἀκόμη μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀλλάξῃ ζωὴν.

Πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ κατορθώσῃ;

Ὁ κ. Bérenger διαγιγνώσκει ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει.

« Δὲν ὑπάρχει βαθυτέρα ἀθλιότης, οὔτε μᾶλλον πραγματικῶς ἀξία οἴκτου ἢ ἐκεῖνη τοῦ δυστυχοῦς, ὅστις ἐξερχόμενος τῆς φυλακῆς ἀφ' οὗ ἀπέτισε τὴν ποινὴν τοῦ μὲ τὴν στερεὰν

ἀπόφασιν τῆς ἔξαγορᾶς τοῦ σφάλματός του διὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς ἐργασίας, δὲν συναντᾷ εἰμὴ κακοπιστίαν δι' αὐτὸν καὶ ἄρνησιν καὶ βλέπει ἑαυτὸν ἐπαναροριπτόμενον, παρὰ τὴν θέλησίν του, ἐν πάσαις ταῖς ὑποβολαῖς τῆς ἀργίας, τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς πείνης. Διὰ νὰ φέρῃ τις ἀκριβῶς βοήθειαν εἰς τὴν ἀθλιότητα ταύτην, ἥς ἄνευ τόσαι καλαὶ θελήσεις ὑποκύπτουν, τόσαι νέαι κακαὶ ἔξεις αὐξάνουν τὸ κακόν, ἐπὶ μεγίστη τῆς κοινωνίας βλάβῃ, ἐπὶ αὐξήσει τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τῶν στοιχείων τῆς κοινωνικῆς ἀταξίας, διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἰδρῦθη τὸ σύστημα τῆς προστασίας τῶν ἀπελευθέρων καταδίκων ¹».

Ἡ προστασία τῶν ἀπελευθέρων θὰ δεχθῇ τὸν ἐξελθόντα κατάδικον ἐπὶ ἕξ ἡμέρας· αἱ τρεῖς πρώται ἡμέραι καθιεροῦνται εἰς τὴν ἔσωτερικὴν ἐργασίαν, ἐν τῇ οἰκίᾳ, διὰ νὰ τὸν πρᾶνουν καὶ τοῦ ἐπιτραπῆ νὰ κερδίσῃ κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας, θὰ ἐξέλθῃ κατ' ἐκάστην πρωΐαν μέχρι τῆς μεσημβρίας διὰ ν' ἀναζητήσῃ ἐργασίαν καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας θὰ ἐργασθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ ². Ἄφ' οὗ ἐργασθῶν πρὸς κατασκευὴν καρτονίων, οἱ ἀπελευθεροὶ κατάδικοι διατίθενται εἰς ἐργασίαν εὐχερῆ καὶ μᾶλλον καρποφόρον : τὴν κατασκευὴν

¹ Λόγος τοῦ κ. Bérenger ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῆς προστασίας τῶν ἀπελευθέρων, τῇ 9ῃ Ἀπριλίου 1884.

² Οἱ ἀπελεύθεροὶ κατάδικοι δέον ν' ἀπευθύνωνται εἰς κεντρικόν τι γραφεῖον ἐδρεῦον ἐν ὁδῷ Πανεπιστημίου. 176. Πρᾶγμα ὅλως ἀνθρώπινον ! Μετὰ κόπου ἐξοικειοῦντο εἰς τοῦτο ἐκ φόβου μήπως ἐπανεύρουν ἐκεῖ τὴν ἀστυνομίαν καὶ μίαν ἐπιτήρησιν ἐπακολουθοῦσαν τῇ ἐλευθερώσει των. Τὴν σήμερον, ὁ φόβος οὗτος κατέπεσε καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ κεντρικοῦ γραφείου, διεύθυνει μετὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῆς καταστάσεως ἐκάστου αὐτῶν, τοὺς μὲν ἄνδρας εἰς τὴν ὁδὸν Ἰππικοῦ, 4 δὲ, τὰς δὲ γυναῖκας εἰς τὴν ὁδὸν Lourmel, 49. Ἀπέμεινε μία εἰδικὴ τάξις ἀπελευθέρων περὶ ὧν οὐδὲν εἶχε προβλεφθῆ, ἦσαν οἱ ὑπὸ *προσωρινῆν ἀπόλυσιν*, οἵτινες εἶχον ἐπιτύχη, πρὸς δοκιμασίαν, ἀπελευθέρωσιν διὰ ποινὴν προεπιβληθεῖσαν· ὁ κόμης Laubespin, γερουσιαστὴς τῆς Nièngre, προσέφερε δωρεὰν 40.000 φράγκων διὰ τῶν ὁποίων τρίτον τι ἄσυλον, Laubespin, ἰδρῦθη καὶ λειτουργεῖ σήμερον ἀποτελεσματικῶς

δαδιῶν, μικρῶν δεμάτων κατεσκευασμένων ἐκ λεπτοῦ ξύλου καὶ ρητίνης διὰ τοὺς ἀνθρακοποιούς· μετὰ τὴν ἐργασίαν, αἱ ὑγιεῖς ιδέαι ἐπανέρχονται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ ἀπελευθέρου· ἡ τελευταία σκιά τῆς κεντρικῆς φυλακῆς σβύνεται, ἐπανακαθίσταται *civis*, ὡς ἔλεγον οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ὅταν αἱ προσπάθειαι τῆς Ἐταιρείας ἔχουν στεφανωθῆ δι' ἐπιτυχίας, τοῦτ' ὅπερ συχνὰ συμβαίνει, διότι οἱ ὑποτρόποι εἶνε ἐντελῶς ὀλιγάριθμοι μεταξὺ τῶν ἀπελευθέρων δι' οὓς αὕτη ἀπασχολεῖται, ἢ προστασία τῶν ἀπελευθέρων καταδίκων ἐξεπλήρωσε τὸν σκοπὸν τῆς, ὅστις εἶνε ἡ ἀφύπνισις τῆς συνειδήσεως.

«Ὑπάρχει τι, ἔλεγεν ὁ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως τῆς Προστασίας τῆς 17^{ης} Μαρτίου 1899, ὅπερ ἐξευγενίζει καὶ δοξάζει τὸν πολιτισμὸν μας, πλεῖστον ὄλων τῶν λεωφόρων μας, τῶν μαρμαρίνων κίονων μας, τῶν καλῶς οὐμοτομημένων ὁδῶν μας· εἶνε ἡ διαρκὴς θέλησις τοῦ ν' ἀποστῆσις τις ἐκ τοῦ κακοῦ ἐκείνουσ οἵτινες ὑπέπεσαν εἰς αὐτό, νὰ κάμη κανεῖς ἓνα καλὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ἐκείνον ὅστις χθὲς ἀκόμη ὑπῆρξε κακοῦργος ¹».

¹ Ὁ κ. Bardoux, γεφουσιαστής, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἄν ὑπάρχουν ἐγκληματικά πάθη, ὑπάρχουν λοιπὸν ἐπίσης τοιαῦτα ἀγνά καὶ γενναιόφρονα, αὐτὰ ἐδῶ ἐξ ἴσου θεορῶ διὰ τὴν ἀρετὴν ὡς ἐκεῖνα ἐκεῖ, ἅτινα ἐξωγραφίσαμεν, ἦσαν διὰ τὸ ἔγκλημα, τὰ μὲν χρησιμοποιεῖν ὡς ἀντίβαρον εἰς τὰ ἄλλα· ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ καλῶ ἔμπαθεῖς ἐπιτυγχάνοντες εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου των καὶ διὰ τῆς προσπαθείας τῆς ἀφοσιώσεως, οἱ δεσπότηται τῶν ἔμπαθῶν, πρὸς τὸ κακόν.

Τὰ ὑψηλὰ φρονήματα ἐνίστι ἀποχοιμοῦνται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει, σπανίως ἀποθνήσκουσιν ἐν αὐτῇ καὶ θὰ τὰ ἀκούσητε σχεδὸν πάντοτε ἐν τῇ μοναξιᾷ καὶ τῇ δυστυχίᾳ· ἀπαντῶσιν ὑποκόφως εἰς τὴν ἐπίκλησιν ἣτις τοῖς ἀπευθύνεται.

Πρέπει νὰ πεισθῶσιν οἱ πεπιωκότες, ὅτι θ' ἀνυψωθοῦν· ὅτι ἐκείνων τὸ ἐλαττωματικὸν αἷμα ἐξαγνίζεται· οἱ φυλακισμένοι περὶ τῶν ἕξεόν των, ὅτι ἡ θέλησις σημαίνει ἀπελευθέρωσιν.

Μὴ ἀφήνετε εἰς ἀδυνάτους ψυχὰς μίαν πολὺν εὐχρηστον πίστιν ἐν ἀστερισμῷ μοιραίῳ καὶ ἄς μὴ πιστεύσῃ ὁ κατάδικος

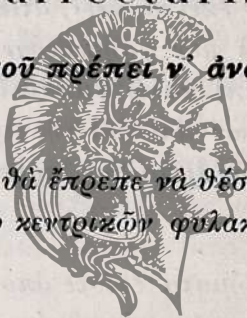
ὅτι ἐν τῇ φύσει ὅπου τὸ πᾶν ἀποθνήσκει καὶ ἀναγεννᾶται, μόνος αὐτὸς δὲν εἶνε ὑποκείμενος εἰς ἀνανέωσιν !

Ἐπὶ τῆς μετώπης τοῦ μεγάλου ἰταλικοῦ κοιμητηρίου τῆς *Vérone*, ἀνυψοῦται ὁ ἄγγελος τῆς Ἀφνπνίσεως, ἔχων ἐκ δεξιῶν του τὴν Ἱστορίαν καὶ ἐξ ἀριστερῶν του τὴν Δικαιοσύνην καὶ κάτωθεν τοῦ συμπλέγματος, μία ἐπιγραφὴ μνημείου ἥτις ἀπὸ μακρὰν πίπτει εἰς τὸ βλέμμα τῶν ταξειδιωτῶν, φέρει τὰς λέξεις ταύτας :

Resurrecturis

Εἰς ἐκείνους ποῦ πρόκειται ν' ἀναστηθοῦν.

Εἶνε ἡ ἐπιγραφὴ ἣν δὴ ἔπρεπε νὰ θέσουν ἐν Γαλλίᾳ ἀνο-
θεν τῆς θύρας τῶν ὀκτώ κεντρικῶν φυλακῶν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΟΣ Α'

	Σελίς
Μεταφραστοῦ προλεγόμενα	3— 4
Πρόλογος	5— 8
Κεφάλαιον Α'	
Τὸ ἔγκλημα	9— 13
Κεφάλαιον Β'	
Ἡ Ἐλευθέρα Βούλησις	13— 21
Κεφάλαιον Γ'	
Περὶ ποινῆς	22— 30
Κεφάλαιον Δ'	
Ἡ Ποινικὴ εὐθύνη	31— 39
Κεφάλαιον Ε'	
Τὸ πάθος	39— 41
Κεφάλαιον ΣΤ'	
Τὰ Ἐγκλήματα τοῦ ἔρωτος	42— 53
Κεφάλαιον Ζ'	
Τὰ Ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἠθῶν	53— 55
Κεφάλαιον Η'	
Ὁ Ἄνηρ	56— 60
Κεφάλαιον Θ'	
Ἡ Γυνή	60— 69
Κεφάλαιον Ι'	
Τὰ Παιδιά	70— 82
Κεφάλαιον ΙΑ'	
Οἱ Ἀνιόντες	82— 87
Κεφάλαιον ΙΒ'	
Οἱ Ἰατροδικασταὶ	87— 89
Κεφάλαιον ΙΓ'	
Τὰ Θύματα	90— 104

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ Β'

	Σελίς
Ἄποσαφητικαὶ σημειώσεις μεταφραστοῦ	3— 4
Κεφάλαιον ΙΔ'	
Τὰ Ἀντίδοτα τῶν παθῶν	5— 8
Κεφάλαιον ΙΕ'	
Εἰς ἐπιμελητῆς τῶν μετάνουσοῶν χορῶν	9—14
Κεφάλαιον ΙΣΤ'	
Τὰ Ἔργα τοῦ Κακουργιοδικείου	15—20
Κεφάλαιον ΙΖ'	
Ἀντίδοτα Προληπτικά, Ἐγκλήματα ἔρωτος	21—27
Κεφάλαιον ΙΗ'	
Ἀντίδοτα Προληπτικά, Ἐγκλήματα τῶν ἡθῶν	28—39
Κεφάλαιον ΙΘ'	
Ἀντίδοτα Κατασταλτικά, Ἀναγέννησις διὰ τῆς Προ- στασίας	40—58
Συμπέρασμα	59—60

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000005738

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A11903

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΙΚ. Α. ΧΙΟΥΤΗ, ΣΑΔΑΤΩΝΟΣ 4 ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ